Migratie in cijfers en in rechten

2021 | Katern uit het jaarverslag

MYRIA
Federaal Migratiecentrum

© Belga Image

Internationale bescherming

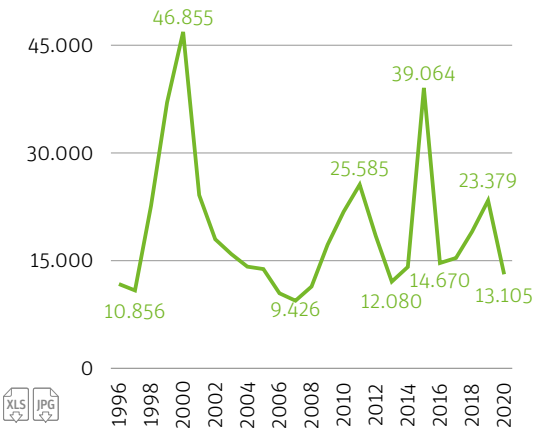
De vluchtelingenstatus en de status van subsidiaire bescherming zijn de twee vormen van internationale bescherming in België. In deze katern worden de cijfers en de profielen onder de loep genomen van zowel verzoekers om bescherming als personen die de vluchtelingenstatus hebben gekregen of subsidiaire bescherming genieten. Een analyse van een reeks trends en uitdagingen (nationale en internationale rechtspraak, impact van de COVID-19-crisis op asiel en opvang) maakt dat plaatje compleet. Afsluitend worden ook twee andere kwetsbare groepen besproken: de staatlozen en de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV's).

1. Cijfers

Verzoeken om internationale bescherming in België

Evolutie van de verzoeken

Evolutie van het aantal verzoekers om internationale bescherming (eerste verzoek)

13.105 personen hebben in 2020 een eerste verzoek om internationale bescherming in België ingediend, ongeveer de helft minder dan in 2019 (-44%).

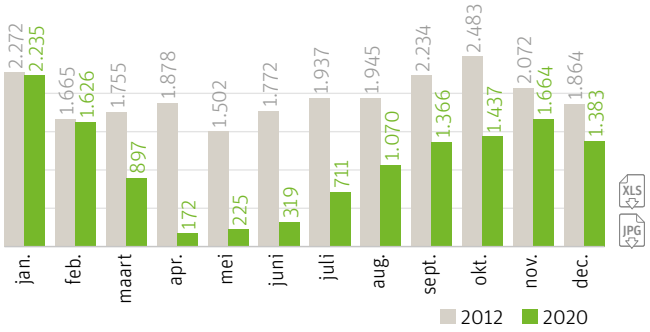
Het is belangrijk een onderscheid te maken tussen eerste verzoeken om bescherming en volgende verzoeken: er is sprake van een volgend verzoek wanneer een persoon die in het verleden al één of meer verzoeken heeft ingediend en afgesloten een nieuw verzoek indient. De verzoeker moet dan nieuwe elementen aan zijn verzoek toevoegen opdat het in aanmerking zou worden genomen.

De sterke daling van het aantal in 2020 geregistreerde eerste verzoeken ten opzichte van 2019 is te wijten aan de gezondheidssituatie ten gevolge van de COVID-19-pandemie. Vanaf de maand maart was het aantal verzoeken om bescherming in vrije val, met amper 172 eerste aanvragen in de maand april.

- Tussen 17 maart en 2 april 2020 konden geen verzoeken worden geregistreerd door de tijdelijke sluiting van het aanmeldcentrum.
- Tussen 3 april en 30 oktober 2020 gebeurden de verzoeken op afspraak, omdat de DVZ-diensten de capaciteit hadden beperkt.
- Sinds 30 oktober 2020 kunnen verzoeken opnieuw zoals voorheen worden ingediend.
- In 2019 werden maandelijks gemiddeld 1.950 eerste verzoeken ingediend. Het gemiddelde voor 2020 is gedaald tot 1.100 per maand. Tijdens de eerste zes maanden van 2021 werden tussen de 900 en de 1.200 eerste verzoeken per maand ingediend, wat nog altijd veel minder is dan de afgelopen jaren.
- Naast de administratieve beperkingen om een verzoek om internationale bescherming te registreren, illustreren deze dalende cijfers ook de vele beperkingen op het vlak van de grensoverschrijdingen sinds het begin van de pandemie.

Tussen april en juni 2020 is het aantal eerste verzoeken op maandbasis met meer dan 80% gedaald in vergelijking met dezelfde maanden in 2019.

Aantal eerste verzoeken per maand in 2019 en 2020

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal aantal verzoekers om bescherming	21.215	22.850	44.760	18.710	19.688	23.443	27.742	16.910
Aantal personen die een eerste verzoek om bescherming hebben ingediend	12.080	14.130	39.064	14.670	15.373	19.038	23.379	13.105
Aantal personen die een volgend verzoek om bescherming hebben ingediend	9.135	8.720	5.670	4.040	4.315	4.405	4.363	3.805
% personen waarop een volgend verzoek betrekking heeft	43%	38%	13%	22%	22%	19%	16%	23%

XLS JPG

3.805 personen hebben in 2020 een volgend verzoek ingediend, 13% minder dus dan in 2019.
In verhouding tot het totale aantal aanvragen neemt dat cijfer in 2020 evenwel toe.

- Gemiddeld zijn de volgende verzoeken voor alle nationaliteiten samen goed voor 23% van alle verzoeken om bescherming in 2020.
- De impact van de COVID-19-crisis was beperkter op de volgende verzoeken dan op de eerste verzoeken. Tussen 2019 en 2020 is er voor de eerste verzoeken een daling van 44% vastgesteld, tegenover 13% voor de volgende verzoeken. Dat komt doordat de volgende verzoeken betrekking hebben op personen die al op het grondgebied aanwezig zijn.
- Deze daling is het gevolg van een vertraging van de werkzaamheden van het CGVS gedurende enkele maanden. Personen die een eerste verzoek wilden indienen hadden het in het voorjaar van 2020 bovendien ook moeilijk om toegang tot het grondgebied te krijgen.
- De volgende verzoeken komen vooral van Afghanen (21%) en Irakezen (12%). Van alle Afghanen die in 2020 een verzoek om bescherming hebben ingediend had een kwart betrekking op volgende verzoeken. Voor de Irakezen was dat de helft.

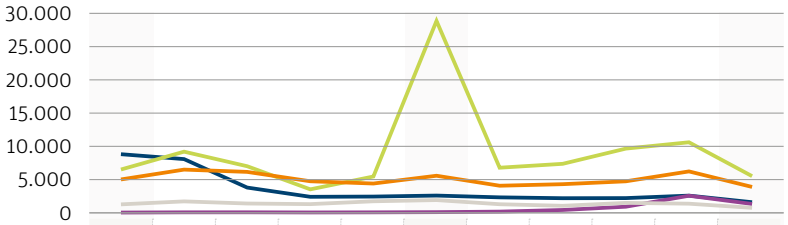
bron: DVZ, CGVS

Herkomst van verzoekers om internationale bescherming

In de afgelopen tien jaar is de herkomst van asielzoekers sterk veranderd.

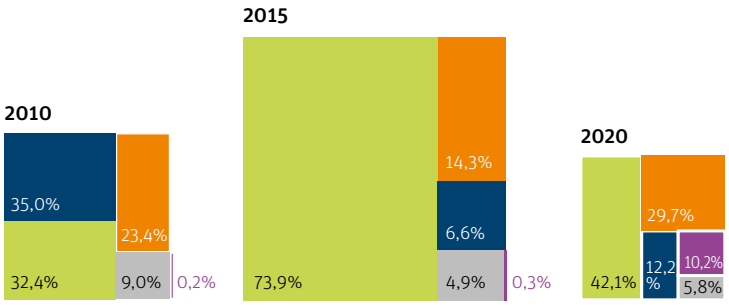
- In 2020 was 42% van de personen die een eerste verzoek om internationale bescherming hebben ingediend afkomstig uit een West-Aziatisch land. Vijf jaar eerder was 74% afkomstig uit deze regio.

Evolutie van het aantal verzoekers om internationale bescherming (eerste verzoek) per herkomstregio, 2010-2020

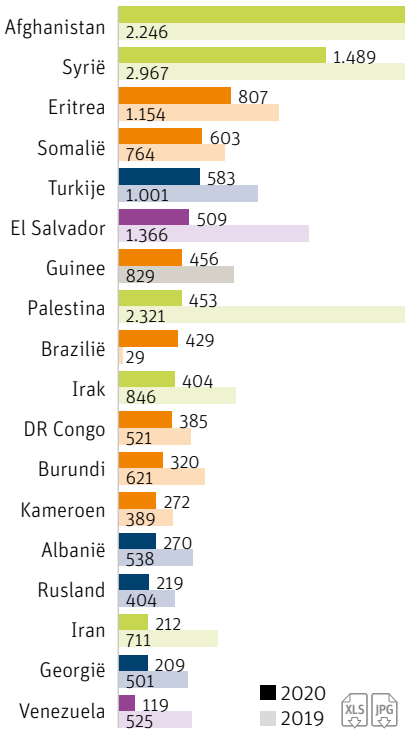

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Europa buiten de EU	8.820	8.083	3.801	2.411	2.447	2.597	2.328	2.200	2.216	2.590	1.598
West-Azië	6.515	9.200	7.011	3.533	5.464	28.865	6.787	7.373	9.661	10.612	5.520
Sub-Sahara-Afrika	5.022	6.502	6.158	4.749	4.408	5.579	4.078	4.311	4.742	6.230	3.896
Latijns-Amerika en de Caraïben	44	76	80	58	74	105	182	431	922	2.571	1.337
Andere	1.274	1.722	1.402	1.310	1.738	1.918	1.295	1.058	1.497	1.376	754

- De landen uit Sub-Sahara-Afrika komen op de tweede plaats, met 30% in 2020. Dat is een stijging in percentages, maar niet in aantallen personen.
- Samen vormden de Europese landen van buiten de EU in 2010 de grootste herkomstregio van verzoekers om bescherming (35%, tegenover 12% in 2020).
- Latijns-Amerikaanse landen van hun kant waren goed voor 10% in 2020, vergeleken met 0,3% en 1% in 2015 en 2010. Zowel in absolute als in relatieve cijfers gaat het hier om een forse stijging. In 2019 was het aantal verzoekers om bescherming uit Latijns-Amerika nog hoger dan in 2020 (bijna een verdubbeling).

Voornaamste nationaliteiten van verzoekers om internationale bescherming in 2019 en 2020

Niet alle nationaliteiten werden even hard getroffen door de vertraging van de verzoeken om internationale bescherming tussen 2019 en 2020

- In 2020 waren **Afghanen** en **Syriërs** nog altijd de koplopers. Terwijl het aantal Afghanen ten opzichte van 2019 zelfs nog licht is gestegen, is het aantal Syriërs fors gedaald (het is gehalveerd). Ter vergelijking: in 2015 (toen het aantal verzoeken om internationale bescherming een piek bereikte) waren er 7.700 Afghanen en 10.300 Syriërs.
- Deze daling tussen 2019 en 2020 was er trouwens voor een groot aantal nationaliteiten. Bijzonder opvallend was deze daling bij **Irakezen** (gedeeld door twee) en **Salvadoranen** (gedeeld door vier).
- Alleen bij de **Brazilianen** was er een omgekeerde tendens. In 2019 verzochten er 29 onder hen om internationale bescherming, tegenover 429 in 2020. Volgens de Dienst Vreemdelingenzaken ging het bij de meeste van deze verzoeken om "personen die al enige tijd in België verbleven en hun verblijf op die manier dachten te kunnen regulariseren. Velen van hen hebben intussen afgezien van hun verzoek". (Overzicht 2020 - CGVS).

Leeftijd en geslacht van verzoekers om internationale bescherming

- In 2020 ging het bij 32% van de verzoekers om internationale bescherming in België om vrouwen. Dat percentage daalt de afgelopen jaren: sinds 2011 lag het meestal tussen de 35% en 38%, behalve in 2015, toen het tijdens de grote piek in de verzoeken nauwelijks 28% bedroeg.
- De structuur per leeftijd blijft de afgelopen jaren betrekkelijk stabiel. De leeftijdsgroep 18-34 jaar is het talrijkst (44%), gevolgd door de min 18-jarigen (35%) en de 35-plussers (21%). Deze structuur is vrij gelijklopend tussen mannen en vrouwen (met een lichte oververtegenwoordiging van 18-34-jarigen bij de mannen, en bij de vrouwen van 35 jaar en ouder).

bron: DVZ, CGVS

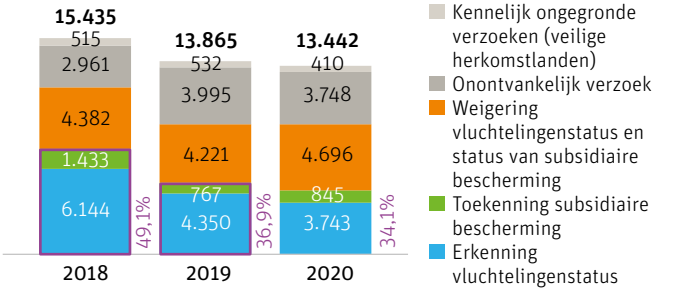
Beslissingen inzake internationale bescherming in België

Beslissingen in eerste aanleg (CGVS)

Erkenning van een status van internationale bescherming

- Op grond van zijn individuele verhaal wordt een individu als **vluchteling** beschouwd indien hij aan de criteria van de Conventie van Genève voldoet.
- Wanneer een asielzoeker niet aan de voorwaarden voldoet om als vluchteling te worden erkend maar bij een terugkeer naar zijn land een reëel risico op ernstige schending van zijn rechten loopt, kan hem **subsidiaire bescherming** worden verleend.
- In beide gevallen krijgen personen met een beschermingsstatus een verblijfsrecht van beperkte duur, en pas vijf jaar na de aanvraag voor bescherming één van onbeperkte duur.
- De beschermingsgraad komt overeen met het aantal personen aan wie een beschermingsstatus werd toegekend (vluchteling of subsidiaire bescherming) ten opzichte van het totale aantal personen voor wie een definitieve beslissing werd genomen (met de gevallen waarin een volgende aanvraag in overweging werd genomen en met de intrekkingen of opheffingen van de beschermingsstatus wordt in de definitieve beslissingen geen rekening gehouden).

Verdeling van de definitieve beslissingen in eerste aanleg van het CGVS in 2018, 2019 en 2020 (dossiers)

In 2020 heeft het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) een beslissing genomen in 14.272 dossiers, goed voor 17.384 personen.

- Voor 13.442 dossiers werd een definitieve beslissing in eerste aanleg genomen (beslissingen ten gronde).
- 686 dossiers betreffende een volgend verzoek werden in aanmerking genomen. Voor deze personen is de definitieve beslissing nog niet bekend.
- Voor 144 dossiers werd de internationale beschermingsstatus opgeheven of ingetrokken.

34% van de definitieve beslissingen gaf in 2020 aanleiding tot de toekenning van een internationale beschermingsstatus. Bij deze 4.588 dossiers ging het om 5.836 personen:

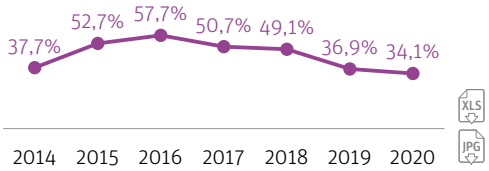
- 4.888 vluchtelingenstatussen
- 948 subsidiaire beschermingen

→ De erkenningsgraad is de afgelopen jaren aanzienlijk gedaald. Vooral tussen 2018 en 2019 is er een gevoelige daling, van 49% naar 37%. In 2020 is de beschermingsgraad opnieuw licht gedaald tot 34%. Terwijl tussen 2015 en 2017 minstens de helft van de beslissingen resulteerde in een vorm van bescherming was dat in 2020 nog maar een derde.

→ Het aantal personen van wie het verzoek als onontvankelijk wordt beschouwd is tussen 2019 en 2020 relatief stabiel gebleven. Van de onontvankelijke verzoeken in 2020 gaat het bij een derde om verzoeken waarvoor de beschermingsstatus in een EU-land al is toegekend (1.214), een cijfer dat is gestegen ten opzichte van 2019 (1.097).

→ De onontvankelijke beslissingen buiten beschouwing gelaten, bedraagt de beschermingsgraad 47,3%.

Beschermingsgraad (op basis van dossiers)

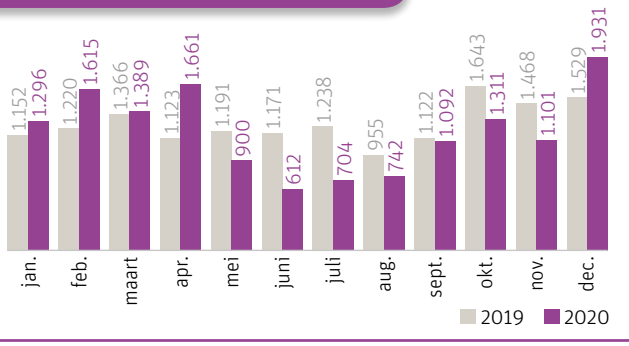

In België komt de erkenningsgraad in eerste aanleg, waarbij dus alleen rekening wordt gehouden met de beslissingen van het CGVS, bijna overeen met de definitieve beschermingsgraad (wanneer alle beroepsmogelijkheden zijn uitgeput). De beslissingen die na een beroep bij de beroepsinstantie, de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, zijn genomen komen op de volgende pagina aan bod.

bron: CGVS

Impact van de gezondheidscrisis op het aantal beslissingen van het CGVS

In totaal heeft het CGVS in 2020 bijna evenveel beslissingen genomen (14.354) als in 2019 (15.178), ongeveer 5% minder. De impact van de gezondheidscrisis op het geheel van de beslissingen door het CGVS was minder groot dan dat op het aantal verzoeken om internationale bescherming. Dat neemt niet weg dat tussen mei en augustus een aanzienlijke vertraging van het aantal beslissingen is opgetreden, gecompenseerd door een hoger aantal beslissingen in bepaalde maanden van het jaar.

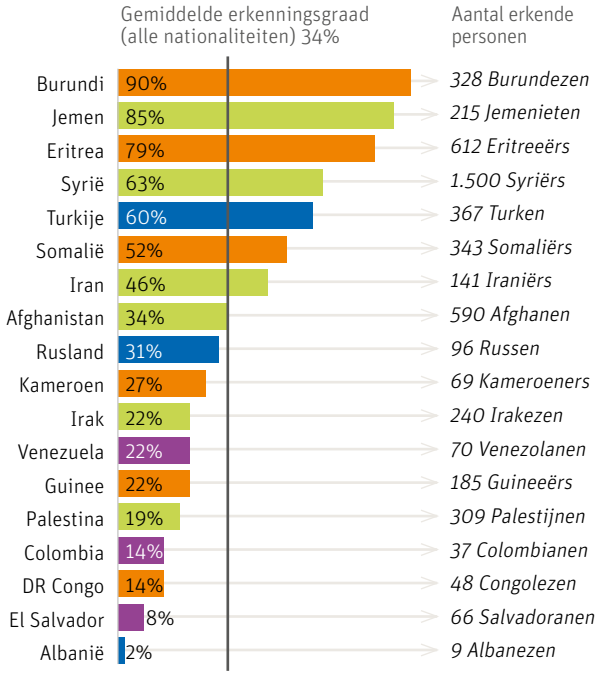
bron: CGVS

Beschermingsgraad volgens herkomst

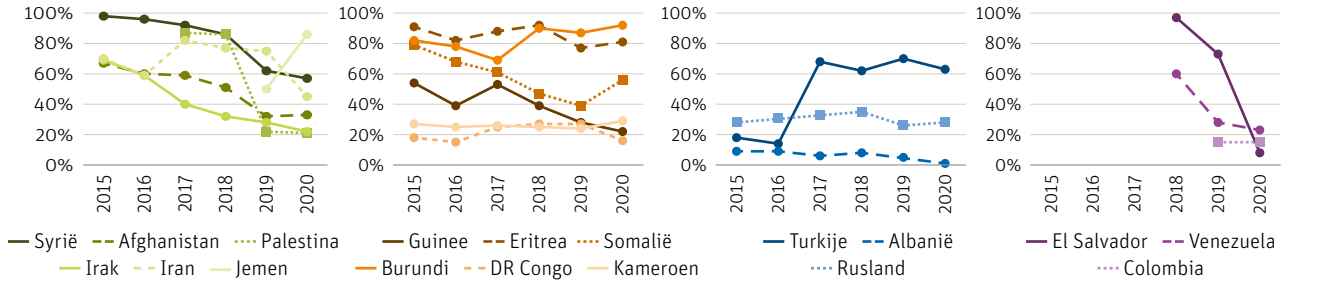
Achter de gemiddelde beschermingsgraad van 34% gaan grote verschillen schuil naargelang van de herkomst. De variatie qua beschermingsgraad in de afgelopen jaren hangt ook af van de herkomst van de aanvragers.

- De meeste nationaliteiten uit **West-Azië** (Syriërs, Afghanen, Palestijnen) zagen hun beschermingsgraad de afgelopen jaren dalen, met uitzondering van de Jemenieten, die pas recentelijker figureren tussen de verzoekers om bescherming.
- Het beeld is gemengder voor **Afrikaanse nationaliteiten**: voor een aantal van hen zijn de percentages al verscheidene jaren hoog (80% en meer), zoals het geval is bij Burundezen of Eritreeërs. Bij Congolezen of Kameroeners daarentegen ligt die graad onder de 30%.
- Enkele **Europese nationaliteiten** buiten de EU komen voor bij de door het CGVS genomen beslissingen: Turken, voor wie het beschermingspercentage zich sinds enkele jaren stabiliseert rond de 60%. Voor Russen ligt dat percentage lager (tussen de 30 en 40%). In die periode kreeg minder dan 10% van de Albanezen bescherming.
- Meer recentelijk vielen ook drie **Latijns-Amerikaanse nationaliteiten** op in de cijfers van het CGVS: Salvadoranen, voor wie de beschermingsgraad is gedaald van 97% in 2018 tot 8% in 2020, Venezolanen, met dezelfde evolutie maar in mindere mate, en Colombianen, voor wie de afgelopen twee jaar ongeveer 15% van de beslissingen resulteert in de toekenning van een beschermingsstatus.

Beschermingsgraad voor nationaliteiten waarvoor in 2020 minstens 200 beslissingen zijn genomen, en aantal erkende personen

Evolutie van de beschermingsgraad tussen 2015 en 2020 voor de hierboven geïdentificeerde nationaliteiten (alleen de percentages met betrekking tot een minimumaantal van 100 beslissingen komen hier aan bod)

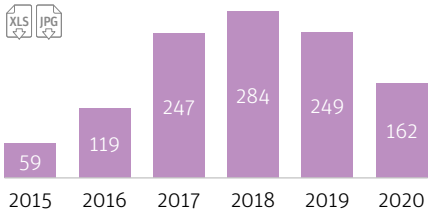

bron: CGVS

Intrekkingen of opheffingen

Voor 144 dossiers werd de beschermingsstatus in 2020 ingetrokken of opgeheven. In totaal gaat het om 162 personen, een aantal dat daalt.

35% betrof Irakezen, 18% Afghanen en 13% Russen.

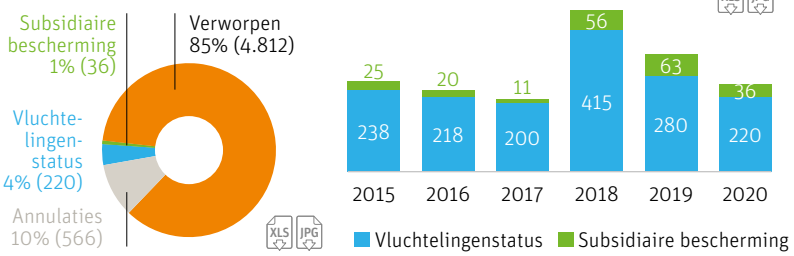

bron: CGVS

Toekenning van een internationale beschermingsstatus door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

Onderstaande cijfers komen van het CGVS. Het gaat dus om beslissingen in eerste aanleg. Beslissingen inzake internationale bescherming kunnen ook worden genomen door de **Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV)** als er beroep werd aangetekend tegen een beslissing van het CGVS. In 2020 heeft de RvV 5.634 beslissingen genomen, een stijging ten opzichte van 2019. Daarvan waren er 256 (5%) beslissingen positief (toekenning van de status).

Door de RvV genomen beslissingen (2020)

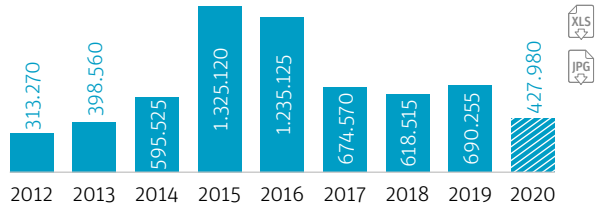
bron: RvV

Internationale bescherming op EU-niveau (EU + Zwitserland en Noorwegen)

Aantal verzoeken om internationale bescherming (eerste verzoeken)

De **Europese landen** waarover het hier gaat zijn de EU-28 (inclusief het Verenigd Koninkrijk tot 2019) + Zwitserland en Noorwegen. Na het uittreden van het Verenigd Koninkrijk uit de EU, en totdat een overeenkomst over statistische samenwerking is gesloten, publiceert Eurostat geen nieuwe gegevens meer voor het Verenigd Koninkrijk. Het land is derhalve niet opgenomen in de cijfers voor 2020.

Evolutie van het aantal verzoekers om internationale bescherming in de Europese landen (het Verenigd Koninkrijk niet meegerekend voor 2020)

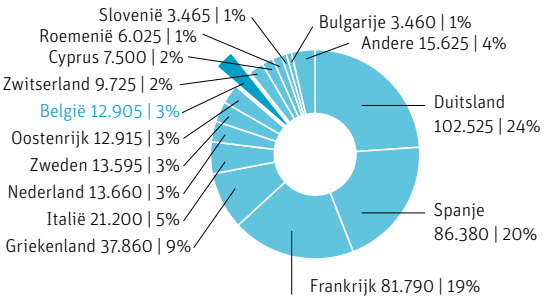

In 2020 werden in Europa (EU+) 427.980 eerste verzoeken om internationale bescherming geregistreerd, een daling van 38% ten opzichte van 2019.

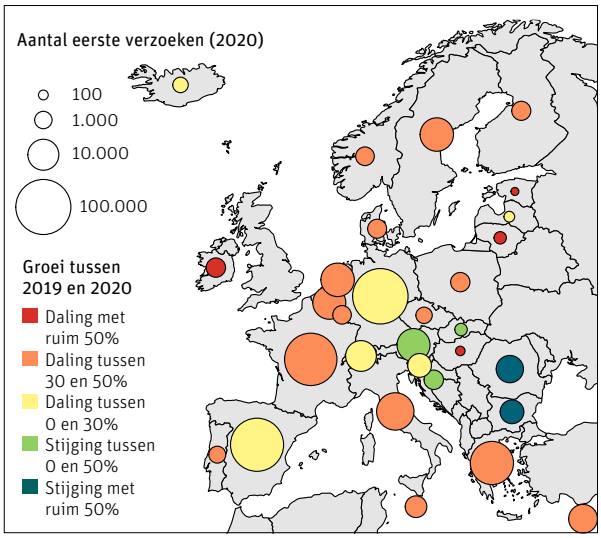
- Deze daling kan gedeeltelijk worden toegeschreven aan de COVID-19-pandemie maar ook aan het feit dat het Verenigd Koninkrijk geen cijfers voor 2020 heeft doorgegeven (in tegenstelling tot de voorgaande jaren). Ter vergelijking: in 2019 werden in het Verenigd Koninkrijk 44.250 verzoeken geregistreerd.
- Bovendien gaat achter de algemene neerwaartse trend een verscheidenheid aan situaties in Europa schuil. In de meeste landen is het aantal verzoeken om internationale bescherming gedaald. Dat is het geval voor de voornaamste ontvangende landen: Duitsland, Spanje, Frankrijk en Griekenland. Sommige Oost-Europese landen vertonen evenwel een omgekeerde trend: in Oostenrijk, Slovakije en Kroatië was er een bescheiden stijging (ongeveer 20% meer dan in 2019), terwijl die stijging in Bulgarije en Roemenië meer dan 50% bedroeg (+67% in Bulgarije en +145% in Roemenië).

Met 13.105 eerste verzoeken was er in België tussen 2020 en 2019 een daling met 44%, waarmee het op Europees niveau op de 9e plaats komt wat opvang betreft (3% van het totaal).

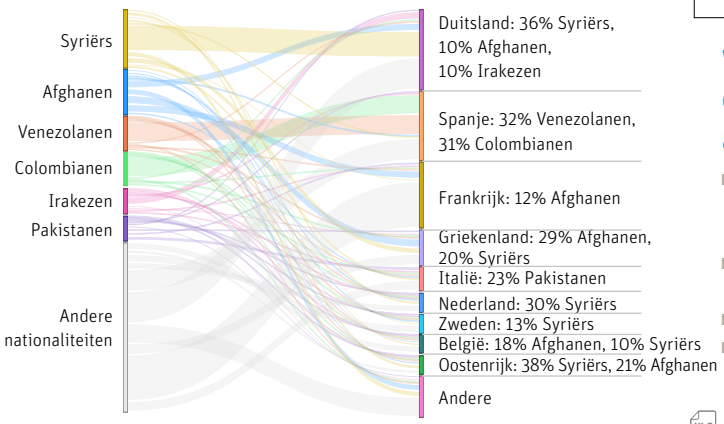
Verdeling van de eerste verzoeken om bescherming per gastland in 2020

Aantal eerste verzoeken om bescherming in 2020 en groei tussen 2019 en 2020 per gastland

Eerste verzoeken om bescherming in functie van de voornaamste nationaliteiten en de voornaamste gastlanden in 2020

Deze figuur toont de voornaamste Europese gastlanden (minimaal 3% van het totaal) en de nationaliteiten die minstens 10% vertegenwoordigen van de eerste verzoeken om bescherming in minstens één van de geselecteerde gastlanden.

Wat internationale bescherming betreft, ontvangen de Europese landen niet allemaal dezelfde profielen.

- De voornaamste asielnationaliteiten (Syriërs, Afghanen) worden opgevangen in Duitsland, Griekenland, Nederland en Oostenrijk.
- Spanje daarentegen vangt hoofdzakelijk Venezolanen en Colombianen op.
- Italië telt heel wat Pakistanen onder de verzoekers.
- Frankrijk, Zweden en België vangen in de eerste plaats Afghanen en Syriërs op, maar ook andere nationaliteiten (Bengalezen, Guineeërs, Ivorianen in Frankrijk; Eritreeërs in Zweden en België).

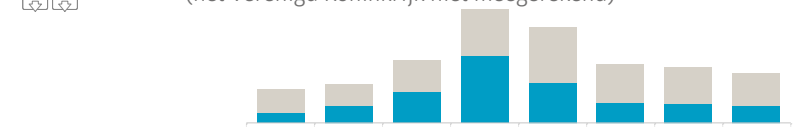
bron: Eurostat

Beslissingen inzake internationale bescherming

Op Europees niveau is de beschermingsgraad tussen 2018 en 2020 stabiel gebleven.

De afgelopen drie jaar leidde ongeveer 34-35% van de beslissingen tot de toekenning van een beschermingsstatus (vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming), tegenover 59% in 2016 en 42% in 2017. In absolute cijfers kregen in 2020 164.075 personen bescherming.

Aantal positieve en negatieve beslissingen en beschermingsgraad in eerste aanleg voor alle Europese landen samen (het Verenigd Koninkrijk niet meegerekend)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Beschermingsgraad	32%	44%	50%	59%	42%	34%	34%	35%
Aantal negatieve beslissingen	222.850	208.595	299.360	449.860	528.020	367.320	350.805	311.115
Aantal positieve beslissingen	104.575	165.185	300.590	641.545	385.215	192.665	182.860	164.075

Syriërs, Afghanen en Irakezen maken in 2019 samen meer dan de helft uit van de begunstigden van een beschermingsstatus in Europa.

- Achter de gemiddelde beschermingsgraad van 35% gaan grote verschillen schuil naargelang van de nationaliteit van de verzoekers om internationale bescherming.
- In 2020 stonden Syriërs en Afghanen nog altijd in de top drie, wat intussen ook het geval is voor Venezolanen. Bij deze drie nationaliteiten is de beschermingsgraad tamelijk uiteenlopend (gemiddeld 85% voor Syriërs, 95% voor Venezolanen en 60% voor Afghanen). Deze graad verschilt nog sterk van het ene gastland tot het andere. In België bijvoorbeeld geldt voor deze nationaliteiten een beschermingsgraad van respectievelijk 63%, 22% en 34%.

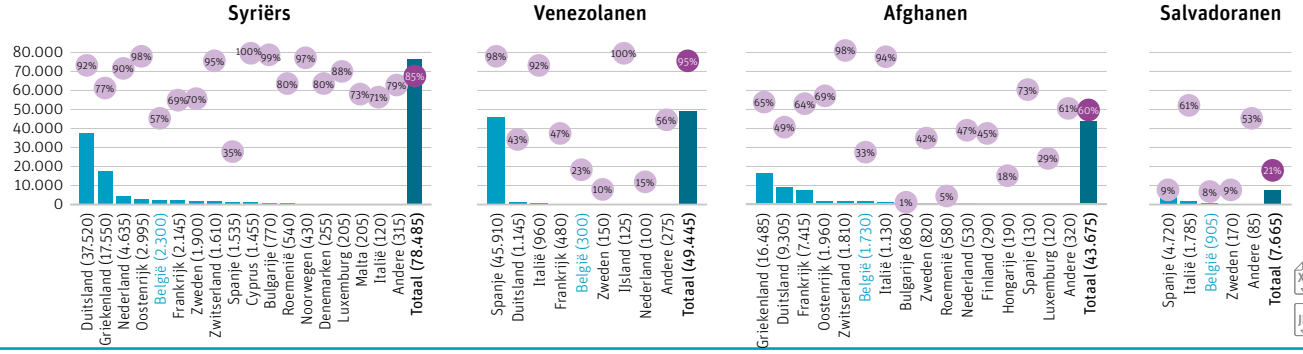
2020	Aantal positieve beslissingen in Europese landen (A)	Aantal positieve beslissingen in België (B)	Aantal vluchtelingen die zijn erkend of die subsidiaire bescherming genieten in België (A/B)	Gemiddelde erkenningsgraad in Europa	Gemiddelde erkenningsgraad in België
Syriërs	65.175	1.310	2,0%	85%	57%
Venezolanen	46.960	70	0,1%	95%	23%
Afghanen	26.000	575	2,2%	60%	33%
Colombianen	1.115	40	3,6%	3%	15%
Irakezen	9.965	220	2,2%	44%	22%
Turken	9.885	360	3,6%	49%	63%
Pakistanen	1.935	20	1,0%	10%	15%
Nigerianen	2.965	0	0,0%	17%	0%
Iraniërs	4.205	140	3,3%	34%	45%
Somaliërs	6.635	350	5,3%	61%	56%
Salvadoranen	1.640	75	4,6%	21%	8%

Internationale beschermingsgraad

- De beschermingsgraad wordt berekend als de verhouding tussen het aantal positieve beslissingen en het totale aantal beslissingen genomen tijdens eenzelfde jaar.
- In de hier voorgestelde gegevens wordt alleen rekening gehouden met de positieve beslissingen in eerste aanleg. Voor sommige landen (waaronder België) komt die beschermingsgraad nagenoeg overeen met de definitieve beschermingsgraad (wanneer alle beroepsmogelijkheden zijn uitgeput). In andere landen daarentegen is de beschermingsgraad na een beroep aanzienlijk. Dat is met name het geval in het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Oostenrijk.
- Hier gaat het uitsluitend over de internationale beschermingsstatussen, met uitsluiting van de "humanitaire statussen".
- De hier voorgestelde gegevens zijn afkomstig van Eurostat. Ze wijken enigszins af van de cijfers die in het verleden voor België zijn voorgesteld. Ze worden berekend op basis van de personen (en niet van de dossiers) en houden geen rekening met de hervestigde vluchtelingen.

- Sinds 2015 is de beschermingsgraad voor de Syriërs in de meeste Europese landen hoog. Die is de afgelopen jaren over het algemeen wel gedaald maar blijft in de meeste lidstaten boven de 50% (behalve in Spanje). België heeft voor deze nationaliteit één van de laagste beschermingsgraden.
- De hoge beschermingsgraad voor Venezolanen valt vooral toe te schrijven aan het grote aantal positieve beslissingen toegekend door Spanje. In 2020 werd meer dan 90% van de beslissingen voor deze nationaliteit in Spanje genomen en de beschermingsgraad is er bijzonder hoog (92%).
- De situatie van de Afghanen is minder eenduidig. In de voornaamste Europese landen die in 2020 een beslissing hebben genomen, loopt de beschermingsgraad sterk uiteen, van 1% of 5% in Bulgarije of Roemenië tot 98% of 94% in Zwitserland of Italië. België (33%) zit onder het gemiddelde (60%).

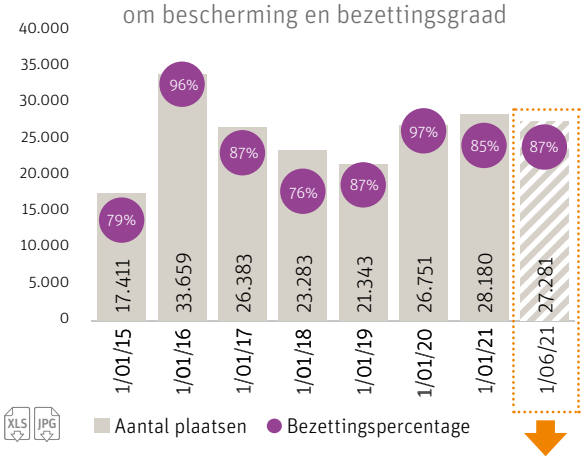
Totaal aantal beslissingen in eerste aanleg en beschermingsgraad voor de drie voornaamste nationaliteiten waarover een beslissing is genomen op Europees niveau en ook voor Salvadoranen, per gastland (minstens 100 beslissingen)

bron: Eurostat

Opvang (Fedasil)

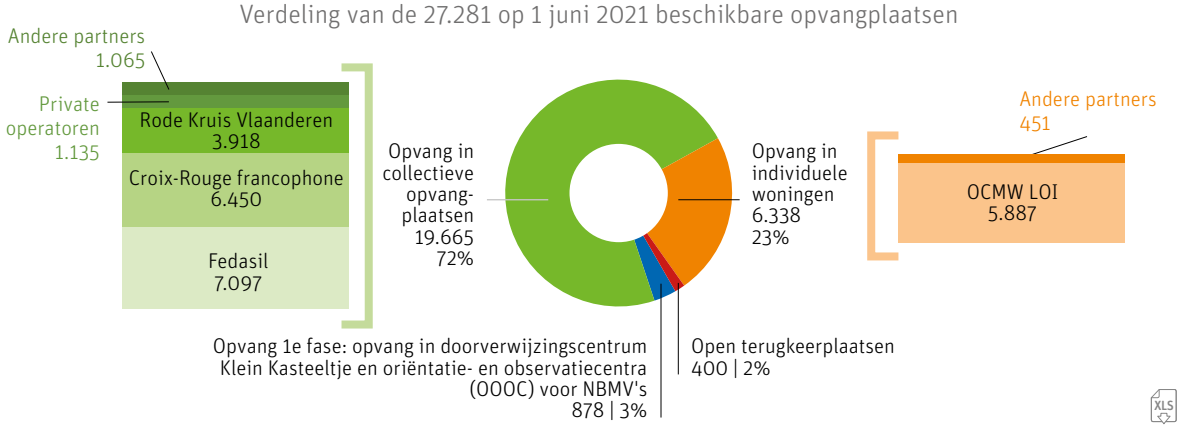
Aantal opvangplaatsen voor verzoekers om bescherming en bezettingsgraad

Sinds 2016 schommelt de opvangcapaciteit voor verzoekers om internationale bescherming tussen 20.000 en 33.000 plaatsen. De bezettingsgraad varieert tussen 76 en 97%.

- Op 1 juni 2021 beschikten Fedasil en zijn partners over een opvangcapaciteit van 27.281 plaatsen. 23.721 personen kregen er onderdak, goed voor een bezettingsgraad van 87%.
- Op 1 januari 2020 was de bezettingsraad 97%. Dat hoge cijfer benadert dat op 1 januari 2016. Op die datum was de capaciteit wel groter dan in 2020 (+26%).

Verdeling van de 27.281 op 1 juni 2021 beschikbare opvangplaatsen

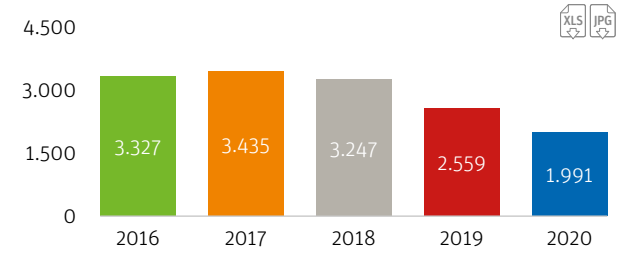

- Op 1 juni 2021 ging het bij iets minder dan drie vierde van de opvangplaatsen om **collectieve opvangplaatsen**, verdeeld over Fedasil-plaatsen (36%), het Franstalige Rode Kruis (33%), het Nederlandstalige Rode Kruis (20%), privé-operatoren (6%) en andere partners (5%).
- Bij iets minder dan een kwart ging het om **individuele woningen**, voornamelijk lokale opvanginitiatieven beheerd door de OCMW's.

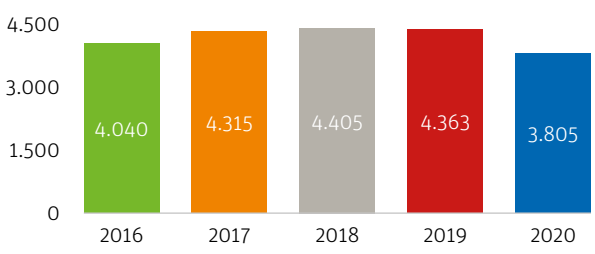
In 2020 kregen 1.991 personen die een volgend verzoek hadden ingediend geen opvangplaats. Dat cijfer is lager dan in andere jaren, vooral door de algemene vertraging in het voorjaar als gevolg van de COVID-19-pandemie.

Dit jaar ontving Myria van Fedasil geen cijfers over personen die een volgend verzoek hebben ingediend en een opvangplaats hebben gekregen. Uit de cijfers voor 2016 en 2019 blijkt dat dit aandeel heel laag was: tussen 3 en 4% (goed voor een honderdtal personen) verkeert in deze situatie. Nochtans acht het CGVS elk jaar de volgende verzoeken van ongeveer 700 personen ontvankelijk.

Aantal personen dat na een volgend verzoek een beslissing tot beperking van de opvang heeft ontvangen (Fedasil)

Aantal personen dat een volgend verzoek heeft ingediend (CGVS)

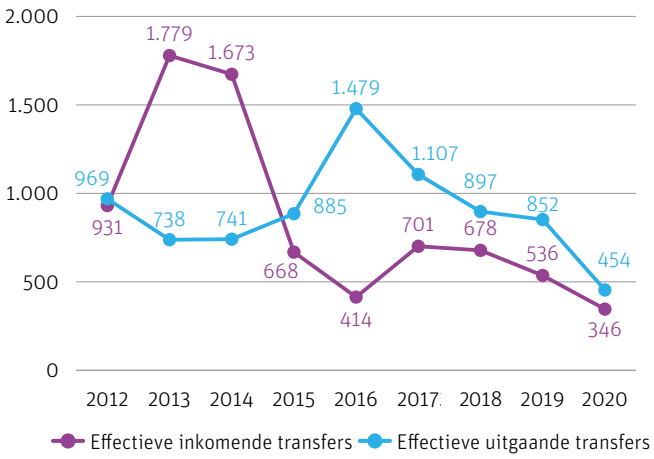
bron: Fedasil & CGVS

Dublin-statistieken

In 2020 vonden 454 effectieve Dublin-transfers plaats vanuit België naar een ander Europees land (uitgaande transfers), ten opzichte van 346 inkomende Dublin-transfers

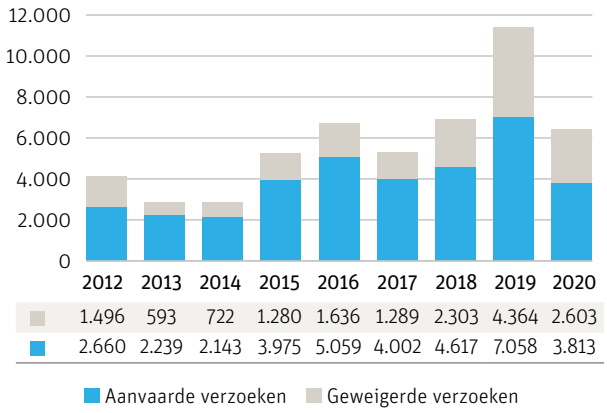
- In 2020 was er een verdere daling van de effectieve uitgaande en inkomende transfers in vergelijking met de jaren voordien.
- De effectieve inkomende transfers (naar België) waren hoofdzakelijk afkomstig uit Frankrijk (34%) en Duitsland (31%).
- De effectieve uitgaande transfers gingen hoofdzakelijk naar Duitsland (31%), Frankrijk (21%), Nederland (13%) en Italië (10%).

Effectieve inkomende en uitgaande transfers vanuit of naar België

In 2020 werden 3.813 door België verstuurde Dublin-verzoeken door een andere lidstaat aanvaard, tegenover 7.058 in 2019. In 2020 werden 2.603 verzoeken geweigerd, tegenover 4.364 in 2019.

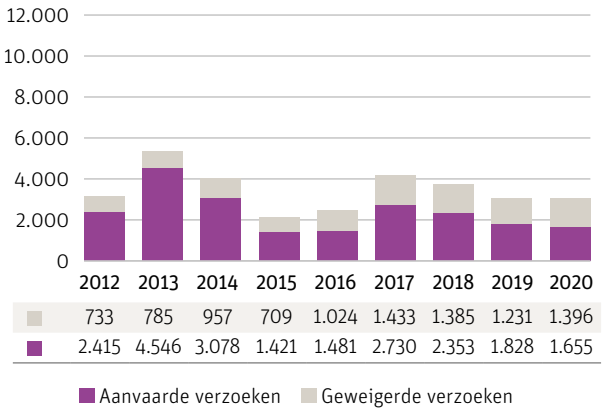
Aantal verzoeken uit België naargelang zij werden aanvaard of geweigerd door de lidstaat waaraan ze waren gericht

- Het aantal ingewilligde verzoeken was tussen 2018 en 2019 sterk gestegen (+53%), maar daalde in 2020 opnieuw naar een vergelijkbaar niveau als in 2018. De geweigerde verzoeken volgden dezelfde trend.
- De voornaamste landen waarnaar België verzoeken tot overname/terugname verstuurt zijn Duitsland (19%), Frankrijk (15%), Italië (14%) en Spanje (11%).
- De afgelopen jaren is het aantal door België verstuurde en door Spanje aanvaarde Dublin-verzoeken opvallend gestegen. Die waren immers goed voor 28% van de 7.058 in 2019 aanvaarde verzoeken. In 2020 waren de door Frankrijk aanvaarde verzoeken het talrijkst (18% van de 3.813 aanvaarde verzoeken).

In 2020 ontving België van andere lidstaten ongeveer 1.655 Dublin-verzoeken die zijn aanvaard, 1.396 verzoeken werden afgewezen. Deze cijfers vertonen de afgelopen jaren een lichte daling.

Aantal door België van een lidstaat ontvangen verzoeken naargelang zij door België werden aanvaard of geweigerd

- Het aantal door België ontvangen Dublin-verzoeken ligt lager dan het aantal door België verstuurde verzoeken.
- Het aantal inkomende verzoeken is de afgelopen jaren relatief stabiel gebleven (tussen 3.000 en 4.000 per jaar sinds 2017). De voornaamste landen die verzoeken tot overname/terugname aan België richten zijn Frankrijk (43%) en Duitsland (28%).

bron: DVZ, Eurostat

1. Impact van de COVID–19-maatregelen

In de katern "Internationale bescherming" van het jaarverslag *Migratie in cijfers en in rechten 2020* presenteerde Myria al een kritische reflectie rond de eerste sanitaire maatregelen die een grote impact hadden op verzoekers om internationale bescherming. Het kader hieronder beperkt zich tot een overzicht van de voornaamste ontwikkelingen op dit vlak.

Tijdlijn met enkele belangrijke elementen en maatregelen inzake de COVID-19-situatie op het vlak van internationale bescherming en opvang[1]

- **16 maart 2020: Het CGVS legt alle gehoren tijdelijk stil** (tenzij de videogehoren in de gesloten centra). In eerste instantie zet het CGVS in op het finaliseren van dossiers waarvoor er eerder al een gehoor was georganiseerd.
- **17 maart 2020: Tijdelijke sluiting aanmeldcentrum** (Klein Kasteeltje, Brussel). Er worden twee weken lang geen verzoeken om internationale bescherming geregistreerd.
- **18 maart 2020: Fedasil neemt een reeks preventieve maatregelen** voor de bewoners van de opvangcentra, waaronder een samenscholingsverbod en het overplaatsen van bepaalde kwetsbare personen naar meer aangepaste opvang.[2]
- **18 maart 2020**: **De RvV stelt alle reguliere terechtzittingen uit** (alleen zittingen voor beroepen in het kader van versnelde procedures en uiterst dringende noodzakelijkheid vinden plaats).[3]
- **3 april 2020**: **Heropstart registraties, maar via een elektronisch aanmeldsysteem.** Het is niet meer mogelijk om zich spontaan aan te melden in het aanmeldcentrum. Om een verzoek om internationale bescherming in te dienen, moet men een online formulier invullen en wachten op een uitnodiging voor een afspraak in het aanmeldcentrum. De capaciteit is aanvankelijk heel beperkt en wordt de maanden nadien opgedreven. Prioritair worden families met kinderen en kwetsbare personen uitgenodigd.[4]
- Het systeem maakte een veiliger management van de aanvragen mogelijk in de COVID-19-context, maar betekende voor vele asielzoekers ook dat ze moesten wachten om hun verzoek te registreren, **zonder dat ze toegang hadden tot opvang**.
- **5 mei 2020**: Publicatie van een bijzondere-machtenbesluit dat in een **tijdelijke verlenging voorziet van bepaalde termijnen voor rechtspleging bij de RvV**.[5] Ook regelt het dat de RvV in een beperkte periode kan beslissen om zaken schriftelijk te behandelen, zonder openbare terechtzitting. Het besluit is retroactief van toepassing vanaf 9 april 2020.[6]
- **19 mei 2020**: De RvV herneemt geleidelijk aan de reguliere zittingen vanaf die datum, met de nodige beschermingsmaatregelen.[7]
- **8 juni 2020**: **Het CGVS hervat geleidelijk aan de gehoren**, met beschermingsmaatregelen voor personeel en asielzoekers.[8] Aanvankelijk ligt de prioriteit bij verzoekers die in een opvangcentrum verblijven, naast de toepassing van de wettelijke regels inzake prioritaire behandeling. Sinds augustus kunnen ook personen op een privéadres opnieuw worden opgeroepen.[9]
- **22 juni tot 3 juli 2020**: Het CGVS organiseert een beperkt **pilootproject met videogehoren met niet-begeleide minderjarigen**, in overleg met de Dienst Voogdij, Fedasil en het Rode Kruis.[10] Vanaf juli hervatten de fysieke gehoren voor niet-begeleide minderjarige verzoekers. Jongeren die het langst in de procedure zitten worden in principe het eerst opgeroepen, evenals kinderen jonger dan twaalf jaar.[11]

1 Voor meer gedetailleerde informatie, zie Myria, Contactvergaderingen Internationale bescherming, verslagen beschikbaar via www.myria.be. Zie ook: Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2020*, Katern Internationale bescherming, 2020.

2 Website Fedasil, 18 maart 2020: https://www.fedasil.be/nl/nieuws/opvang-asielzoekers/coronavirus-maatregelen-de-opvangcentra.

3 Website RvV, 19 maart 2020: https://www.rvv-cce.be/nl/actua/aangepaste-werking-van-raad en de latere aankondigingen van de verlenging van de maatregelen.

4 Voor meer uitleg over het proces en de aanvankelijke selectie, zie ook: Myria, *Verslag Contactvergadering Internationale bescherming*, 6 mei 2020, p. 3 e.v. en p. 26 en de verslagen van de maanden nadien. Beschikbaar via www.myria.be.

5 Voor de gewone procedures worden alle termijnen — die tot verval leiden of waarvoor een sanctie geldt — die zouden vervallen zijn in de periode van 9 april tot 2 juni 2020 verlengd tot 30 dagen na het einde van die periode, namelijk tot 2 juni 2020.

6 Bijzondere-machtenbesluit nr. 19 van 5 mei 2019 met betrekking tot de verlenging van de termijnen van de rechtspleging bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en de schriftelijke behandeling van de zaken. Zie ook website RvV, 6 mei 2020: https://www.rvv-cce.be/nl/actua/bijzondere-machtenbesluit-nr-19.

7 Website RvV, 4 mei 2020: https://www.rvv-cce.be/nl/actua/verlenging-coronamaatregelen-tot-en-met-18-mei-2020.

8 Website CGVS, 27 mei 2020: https://www.cgvs.be/nl/actueel/hervatten-van-gehoren-op-het-cgvs.

9 Website CGVS, 4 augustus 2020: https://www.cgvs.be/nl/actueel/behandelingstermijnen-van-verzoeken.

10 Website CGVS, 17 juni 2020: https://www.cgvs.be/nl/actueel/pilootproject-videogehoren-met-minderjarigen.

11 Website CGVS, 8 juli 2020: https://www.cgvs.be/nl/actueel/hervatting-gehoren-niet-begeleide-minderjarige-verzoekers.

- **Zomer 2020**: Na tientallen individuele veroordelingen door de arbeidsrechtbank[12] voor het niet-opvangen van mensen die internationale bescherming willen aanvragen, dagvaarden verschillende ngo's de Belgische staat en Fedasil in augustus, met de bedoeling dat verzoekers om internationale bescherming zouden worden opgevangen zodra ze zich online aanmelden voor een afspraak.
- **5 oktober 2020: De rechtbank van eerste aanleg van Brussel veroordeelt de Belgische staat** om binnen de dertig dagen de procedure aan te passen opdat verzoekers om internationale bescherming, conform de opvangrichtlijn, zich kunnen aanbieden voor opvang vanaf het moment dat ze hun nood aan bescherming duidelijk maken. Dat betekent hier vanaf het indienen van het online formulier bij DVZ. Het kan dus niet langer dat verzoekers moeten wachten op een afspraak bij DVZ om hun recht op opvang te doen gelden.[13]
- **30 oktober 2020**: **Opnieuw fysieke registratie van asielaanvragen** in het aanmeldcentrum (zonder afspraak). DVZ maakt een einde aan het online afsprakensysteem dat begin april werd ingevoerd. Personen die een verzoek om internationale bescherming willen indienen kunnen zich opnieuw elke werkdag aanmelden met het oog op het indienen van een asielaanvraag, en krijgen een opvangplaats toegewezen.[14]
- De beleidsnota van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie stelt wel dat zal worden onderzocht hoe er voor de toekomst gewerkt kan worden met een afsprakensysteem, "zonder de toegankelijkheid van de procedure en de bijbehorende rechten in het gedrang te brengen".[15]
- **November 2020**: Het CGVS start samen met Fedasil een pilootproject om in bepaalde Fedasil-centra gehoren via videoconferentie te organiseren, met de bedoeling dat vervolgens breder te kunnen gebruiken. Wel stelt het CGVS dat de voorkeur blijft uitgaan naar fysieke gehoren.[16]
- **7 december 2020:** De Raad van State schorst de beslissing van het CGVS om bepaalde gehoren via videoconferentie af te nemen in open opvangcentra.[17] Sommige organisaties hadden daartoe een beroep bij uiterst dringende noodzakelijkheid ingediend. Het CGVS is daarop gestopt met het organiseren van videogehoren in open opvangcentra, in afwachting van een reglementair kader. Het CGVS is van oordeel dat het arrest geen impact heeft op de mogelijkheid om videogehoren te organiseren in de gesloten centra.

2. Asiel

Europees Pact inzake asiel en migratie

Op 23 september 2020 bracht de Europese Commissie het langverwachte Europees pact over asiel en migratie uit.[18] Er verscheen een overkoepelende visietekst (een 'mededeling'), samen met een pakket van vijf wetgevende voorstellen, vier aanbevelingen en richtsnoeren, en een tijdslijn met het vooruitzicht op enkele andere initiatieven.

Het pact moest een nieuwe impuls geven aan de besprekingen waarover sinds 2016 werd onderhandeld, onder meer over een reeks wetgevende voorstellen tot verdere harmonisatie van het gemeenschappelijke asielstelsel. Op verschillende vlakken werd er dan wel aanzienlijke

12 Tussen januari en begin augustus 2020 werd Fedasil 988 keer veroordeeld, waarvan er 486 veroordelingen gelinkt zijn aan de toegang tot het aanmeldcentrum sinds half maart. Fedasil respecteert de uitspraken van de rechters en voert alle veroordelingen uit. Bron: Fedasil. Agentschap Integratie en Inburgering, *ArbRb en ArbH Brussel: Fedasil moet tijdens de pandemie ook asielzoekers opvangen in afwachting van een afspraak bij DVZ en tijdens procedure 'volgend verzoek' of 'Dublinweigering'*, 27 mei 2020 en bijgewerkt op 14 september 2020: https://www.agii.be/nieuws/arbrb-en-arbh-brussel-fedasil-moet-tijdens-de-pandemie-ook-asielzoekers-opvangen-in-afwachting-van.

13 Rechtbank van eerste aanleg van Brussel, 2020/105/C, 5 oktober 2020. Beschikbaar op: https://www.agii.be/rechtbank-van-eerste-aanleg-brussel-05-10-2020.

14 Op de Contactvergadering van 18 november 2020 werd meegegeven dat veertig personen per uur worden toegelaten, en personen 's morgens een uur krijgen waarop ze zich later op de dag kunnen aanmelden. Het zou maximum gaan om 200 personen per dag, met mogelijkheid van noodopvang als het een hoger aantal is. Op dat moment was het maximumaantal nooit bereikt. Zie Myria, *Contactvergadering Internationale bescherming*, verslag van 18 november 2020, p. 21.

15 Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, *Algemene beleidsnota Asiel en Migratie, Nationale Loterij*, 4 november 2020, p. 17.

16 Meer uitleg: Myria, *Contactvergadering Internationale bescherming*, verslag van 18 november 2020, p. 11.

17 Raad van State, 249.163, 7 december 2020. Beschikbaar op: https://www.agii.be/raad-van-state-07-12-2020. Zie ook: website CGVS, 17 december 2020: https://www.cgvs.be/nl/actueel/arrest-raad-van-state-over-gehoren-videoconferentie.

18 Europese Commissie, Communication on a New Pact on Migration and Asylum, COM(2020) 609 *final*, 23 september 2020. Beschikbaar op: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0609&from=EN.

vooruitgang geboekt[19], de onderhandelingen verzandden door onenigheid over de fundamentele kwesties van verantwoordelijkheid en solidariteit tussen lidstaten[20]: wie is verantwoordelijk voor het behandelen van asielverzoeken en de opvang van asielzoekers die in de EU aankomen, en in welke mate zijn lidstaten op dat vlak solidair met elkaar en worden die verantwoordelijkheden (her)verdeeld?

De discussies over de zogenaamde interne dimensie van het asielbeleid bleken sterk verweven met andere aspecten van het bredere asiel- en migratiebeleid die meer en meer plaats gingen innemen. Het gaat met name over het grensbeleid, het terugkeerbeleid en de externe dimensie (afspraken met derde landen op vlak van visa, terugkeer, irreguliere migratie, ...). Ook werkt het ontbreken van een intern verdelingsmechanisme sterk remmend voor de politieke bereidheid van de Mediterrane landen op het vlak van zoek- en reddingsacties (SAR) in de Middellandse Zee en om ontschepingen van geredde personen toe te laten op hun grondgebied.[21]

Het langverwachte pact ambieert dan ook een "nieuwe aanpak" en een "globale benadering" van asiel en migratie, en dat zowel voor wat de interne als de externe dimensie betreft. Het stelt dat het procedures inzake asiel en terugkeer wil stroomlijnen, en dat er een betere "EU-governance" moet komen op vlak van asiel- en migratiemanagement. Dat gaat volgens het pact samen met een "gedegen en billijk beheer van de buitengrenzen" met snelle screeningsmechanismen[22], en een effectief terugkeerbeleid. Op vlak van bescherming schuift het een nieuw flexibel maar verplicht solidariteitsmechanisme naar voren, en daarbij maakt het een onderscheid tussen reddingsoperaties, situaties van druk en crisissituaties. Ook pleit het voor "wederzijds voordelige partnerschappen" met derde landen, het ontwikkelen van legale migratiekanalen voor personen met beschermingsnoden en om buitenlands talent aan te trekken, alsook voor een effectieve integratiepolitiek.

Op wetgevend vlak worden door de Europese Commissie verschillende voorstellen neergelegd, telkens verordeningen. Het gaat met name over:

- Een breed instrument voor migratie- en asielbeheer. Deze verordening zou de Dublin III-verordening vervangen en komt in de plaats van het eerdere Commissievoorstel met betrekking tot Dublin IV;
- Een screeningsprocedure voor derdelanders aan de buitengrenzen;
- Een nieuw voorstel van asielprocedureverordening, met onder meer de nieuwe grensprocedure;
- Een nieuw voorstel aangaande situaties van crisis en van overmacht (*"force majeure"*);
- Een amendement bij het eerdere voorstel van Eurodac-verordening (met onder meer ook gebruik inzake terugkeer).

Verder blijven de eerdere wetgevende voorstellen op tafel liggen voor wat betreft de kwalificatieverordening, de opvangrichtlijn, het EU-asielagentschap, het EU-hervestigingsraamwerk en de herschikking van de terugkeerrichtlijn.

Grondwettelijk Hof vernietigt asielhervorming gedeeltelijk

Na een beroep van ngo's en de Franstalige en Duitstalige Orde van advocaten heeft **het Grondwettelijk Hof**[23] in een arrest van 25 februari 2021 **een aantal bepalingen van de in 2017 hervormde asielprocedure vernietigd**. De door het Grondwettelijk Hof besliste vernietigingen zijn de volgende:

- Het **bewaren van de originele identiteitsdocumenten** van de verzoekers om internationale bescherming **tijdens de volledige procedure** omdat dat hun recht op privacy schendt. Volgens het Grondwettelijk Hof mogen DVZ en het CGVS deze documenten bewaren "gedurende de tijd die werkelijk noodzakelijk is om de echtheid ervan te onderzoeken" en vervolgens moet de verzoeker "in alle gevallen om de teruggave kunnen verzoeken indien hij die documenten nodig heeft"[24] (artikel 48/6, § 2, lid 1 en lid 4 van de vreemdelingenwet).[25]
- De **maximumtermijn van vier weken** die aan het CGVS wordt toegekend voor de behandeling van **aan de grens ingediende verzoeken** (waarna toegang tot het grondgebied wordt verleend) moet ingaan bij de indiening van deze verzoeken, zoals bepaald door

19 Zo werd er voor de Europese verkiezingen van 2019 over vijf van de zeven voorstellen de fase van triloog-onderhandelingen bereikt tussen de Europese Raad en het Europese Parlement (voorstellen over de kwalificatieverordening, herschikking van de opvangrichtlijn, EU-raamwerk voor hervestiging, Eurodac-verordening en verordening voor een Europees Asielagentschap).

20 De wetgevende voorstellen over de Dublin IV- en de procedureverordening bleken erg moeilijk, en het geheel werd politiek als een samenhangend pakket beschouwd.

21 Zie ook de katern "Toegang tot het grondgebied" van dit jaarverslag.

22 Zie ook de katern "Toegang tot het grondgebied" van dit jaarverslag.

23 GwH, arrest nr. 23/2021 van 25 februari 2021.

24 Punten B.21.5 en B.21.4 van het arrest nr. 23/2021 van 25 februari 2021.

25 In de praktijk werden deze documenten maar heel uitzonderlijk bewaard (zie Myria, Contactvergadering Internationale bescherming, 16 juni 2021, pp. 12-14).

het HvJ[26], en niet bij de "ontvangst" ervan door het CGVS na overdracht door DVZ, wat in strijd was met het EU-recht (gedeeltelijke vernietiging van de artikelen 57/6/4, lid 3 en 74/5, § 4, 5°).[27]

- Het CGVS mag alleen in versnelde procedures of in procedures aan de grens een **beslissing nemen zonder voorafgaande mededeling van de notities van het gehoor**, maar niet in andere situaties waarin het EU-recht[28] niet voorziet (in artikel 57/5*quater*, § 4, vernietiging van de verwijzing naar artikel 57/6, § 2, en van de verwijzing naar artikel 57/6, § 3).
- Het CGVS mag **verzoeken van NBMV's alleen volgens de versnelde procedure** behandelen **in de drie** in de procedurerichtlijn genoemde **gevallen**: veilig derde land, volgend verzoek of gevaar voor de openbare orde (gedeeltelijke vernietiging 57/6/1, § 1).[29]
- Het CGVS mag **volgende verzoeken die na een louter technische weigeringsbeslissing zijn ingediend niet volgens de versnelde procedure behandelen** (vernietiging van artikel 57/6/1, § 1, lid 1, f[30]);
- Het CGVS kan de **identiteit van een informatiebron alleen vertrouwelijk houden in bepaalde gevallen** waarin de procedurerichtlijn voorziet, indien de openbaarmaking de nationale veiligheid, of de veiligheid van de bron of van andere personen in gevaar zou brengen, of het onderzoek van een verzoek om internationale bescherming of de internationale betrekkingen zou schaden (vernietiging van artikel 57/7, § 3[31]).

Voorts heeft het Grondwettelijk Hof de mogelijkheid bekrachtigd voor het CGVS om, indien het "goede redenen (heeft) om te denken dat de verzoeker **informatie, stukken, documenten of andere essentiële elementen voor een correcte beoordeling van het verzoek achterhoudt**", de verzoeker "uit te nodigen" deze elementen "onverwijld over te leggen, op eender welke drager", met name **telefoon, computer, toegang tot een account op een sociaal netwerk** (artikel 48/6, lid 1, vierde alinea). Het Hof eist evenwel twee waarborgen:

- Het CGVS **moet** de verzoeker of zijn advocaat schriftelijk of mondeling **in kennis stellen van de redenen waarom de verzoeker naar zijn mening informatie of andere elementen achterhoudt** die van wezenlijk belang is/zijn voor een correcte beoordeling van het verzoek, "hetgeen impliceert dat er wordt verantwoord waarom de verondersteld achtergehouden elementen essentieel zijn voor een correcte beoordeling van het verzoek";
- "Alleen de informatie die de betrokkene ter beschikking wenst te stellen wordt ingekeken en de bevoegde **instanties** zijn **niet gemachtigd om zelf zoekverrichtingen uit te voeren** op de drager die hun is overhandigd".[32]

Tot slot verduidelijkte het Hof dat de verplichting van de overheden om met de verzoeker samen te werken bij de staving van de elementen die aan zijn verzoek ten grondslag liggen, "in bepaalde bijzondere gevallen kan impliceren dat **het CGVS een medisch onderzoek organiseert dat betrekking heeft op aanwijzingen van vervolging** of ernstige schade die de verzoeker in het verleden zou hebben geleden".[33] Wanneer de vraag rijst tijdens de procedure, moet de weigering van het CGVS om de verzoeker uit te nodigen een dergelijk onderzoek te ondergaan naar behoren worden gemotiveerd. Zo niet, kan de RvV de beslissing vernietigen en deze vernietiging, met name indien de RvV "van oordeel is dat de door het CGVS aangevoerde redenen om niet te laten overgaan tot een medisch onderzoek niet aanvaardbaar zijn — wat, in voorkomend geval, de organisatie van een medisch onderzoek zal impliceren" (ook al kan hij het CGVS niet formeel opdragen dat onderzoek te verrichten).[34]

Volgens het Hof van Justitie van de EU (HvJ) is de Belgische wet die een **termijn van tien kalenderdagen vaststelt** vanaf de datum van **kennisgeving ervan op de zetel van het CGVS tegen een beslissing over de niet-ontvankelijkheid van een volgend verzoek,** bij gebreke van een woonplaatskeuze, **niet in strijd met het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel indien aan vier voorwaarden is voldaan**[35]: 1) de aanvragers moeten ervan in kennis worden gesteld dat, indien ze geen domicilie hebben gekozen, de kennisgeving op de zetel van het CGVS zal plaatsvinden, 2) de toegangsvoorwaarden tot de zetel van het CGVS mogen de ontvangst van de beslissing door de aanvragers niet buitensporig bemoeilijken, 3) de effectieve toegang tot de procedurele waarborgen die het EU-recht toekent aan verzoekers om internationale bescherming moet hen binnen de beroepstermijn van tien dagen worden gewaarborgd, en 4) het gelijkwaardigheidsbeginsel (gelijke behandeling van een beroep op grond van een schending van het nationale recht en een beroep op grond van een schending van het EU-recht) moet worden geëerbiedigd.

26 HvJ, 14 mei 2020, C-924/19 PPU en C-925/19 PPU, *FMS e.a.,* § 240 (geciteerd door het Grondwettelijk Hof, punt B.125.4 van het arrest nr. 23/2021).
27 Voor een overzicht van de rechtspraak inzake detentie, zie *Myriadoc Terugkeer, detentie en verwijdering van vreemdelingen in België,* 2021, p. 26 en p. 37.
28 Punten B.67.1 tot B.67.6 van het arrest nr. 23/2021.
29 Punten 94 tot 95.3 van het arrest nr. 23/2021.
30 Punt 99.5 van het arrest nr. 23/2021.
31 Punten 71.1 tot 72.3 van het arrest nr. 23/2021.
32 Punt B.33.3 van het arrest nr. 23/2021.
33 Punt B.42.2 van het arrest nr. 23/2021.
34 Punt B.45.1 van het arrest nr. 23/2021.
35 HvJ, 9 september 2020, *JP t. CGVS*, C-651/19.

Bepaalde autoriteiten die wellicht asielverzoeken ontvangen, zoals politieagenten en sommige rechters, moeten de verzoeker informeren en het verzoek doorsturen naar DVZ

De procedurerichtlijn[36] **verplicht de lidstaten om een verzoek om internationale bescherming te registreren** binnen de drie werkdagen nadat het verzoek is gedaan bij een autoriteit die (volgens het nationale recht) bevoegd is om het verzoek in ontvangst te nemen, en **binnen de zes werkdagen indien dat verzoek wordt gedaan bij een andere autoriteit die niet bevoegd is maar die wellicht dergelijke verzoeken ontvangt.** Het Hof van Justitie heeft verduidelijkt dat deze "andere autoriteiten" niet alleen politiediensten, grenswachten, immigratiediensten en ambtenaren van detentiecentra kunnen omvatten (een niet-limitatieve lijst die uitdrukkelijk in de richtlijn wordt genoemd), maar ook rechters die bevoegd zijn om uitspraak te doen over de administratieve detentie van een vreemdeling, zoals de onderzoeksrechter in Spanje.[37] De mogelijkheid om achteraf in een gesloten centrum een asielaanvraag te doen biedt de staat niet de mogelijkheid dat te verhinderen zodra de betrokkene voor de rechter[38] (of de politie) verschijnt. Dat wordt gerechtvaardigd door de verplichting van de staten om erop toe te zien dat verzoekers om internationale bescherming, "daadwerkelijk de mogelijkheid (hebben) om het zo snel mogelijk in te dienen".[39] **Wanneer een vreemdeling te kennen geeft dat hij een asielaanvraag wenst te doen**, heeft een overheid die niet bevoegd is die te ontvangen **twee verplichtingen**: enerzijds **de vreemdeling informeren over de modaliteiten voor de indiening van zo'n aanvraag**, en anderzijds **het dossier** ter registratie **naar de bevoegde autoriteit doorzenden**, zodat de vreemdeling gebruik kan maken van de materiële opvangvoorzieningen en gezondheidszorg. Tot slot verduidelijkt het HvJ dat **zodra een vreemdeling zonder wettig verblijf te kennen heeft gegeven een verzoek om internationale bescherming in te willen dienen** bij "een andere autoriteit", **hij niet meer in administratieve opsluiting kan worden geplaatst om andere redenen dan die waarin de opvangrichtlijn voorziet**[40] (die de opsluiting van asielzoekers tot bepaalde situaties beperkt).

Indien de door het HvJ beoordeelde situatie betrekking heeft op een rechter die zich uitspreekt over de administratieve detentie van een irregulier verblijvende vreemdeling, is de redenering van het Hof volledig toepasbaar op de politie, die uitdrukkelijk wordt genoemd in de richtlijn, en, volgens Myria, ook op de rechters die zich uitspreken over een detentie van een andere aard, bijvoorbeeld in het kader van een strafprocedure. "Aangezien het aannemelijk is" dat een vreemdeling zonder wettig verblijf een asielverzoek indient "bij een rechterlijke autoriteit die uitspraak moet doen over een door de nationale autoriteiten ingediend verzoek tot bewaring", moet deze overheid of rechterlijke instantie volgens het HvJ immers worden beschouwd als "een andere autoriteit" waarop deze verplichtingen van toepassing zijn.[41] Een vreemdeling die door de politie is aangehouden voor een strafbaar feit kan zijn wens om een asielverzoek in te dienen niet alleen kenbaar maken bij de politie, maar ook later tijdens een verhoor voor een parketmagistraat of een onderzoeksrechter. Volgens Myria is er geen enkele reden om de rechtspraak van het HvJ in deze gevallen niet toe te passen.

Myria merkt op dat de Belgische regelgeving momenteel niet voldoet aan de door het HvJ opgelegde verplichting. De vreemdelingenwet bepaalt immers dat een onbevoegde overheid[42] waarbij een asielaanvraag wordt ingediend de vreemdeling moet inlichten over hoe hij die aanvraag kan indienen. De wet verplicht evenwel niet om deze aanvraag aan DVZ door te geven.[43] Het verdient overweging om de vreemdelingenwet aan te passen en deze verplichtingen ook op te nemen in specifieke wetgeving (wet op het politieambt, Wetboek van Strafvordering, wet inzake voorlopige hechtenis). Een aanpassing van de wet alleen zal evenwel niet volstaan om de eerbieding van de rechten in de praktijk te garanderen. In 2019 betreurde Myria de onvolledige omzetting van artikel 8 van de procedurerichtlijn en de nog altijd moeilijke toegang tot informatie, een tolk en rechtsbijstand voor vreemdelingen die door de grenspolitie worden opgepakt, ook wanneer het gaat om potentiële verzoekers om bescherming of slachtoffers van

36 Art. 6, § 1, al. 2 van de richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming.
37 HvJ, 25 juni 2020, *VL t. ministerio fiscal*, C-36/20 PPU.
38 HvJ, 25 juni 2020, *VL t. ministerio fiscal*, C-36/20 PPU, § 66.
39 HvJ, 25 juni 2020, *VL t. ministerio fiscal*, C-36/20 PPU, § 63.
40 Art. 8, § 3, van richtlijn 2013/33.
41 HvJ, 25 juni 2020, *VL t. ministerio fiscal*, C-36/20 PPU, § 59.
42 Alle overheden dus, behalve DVZ, de gevangenisdirecteurs en de diensten die met grenscontrole zijn belast (art. 71/2 van het KB van 8 oktober 1981, het Vreemdelingenbesluit).
43 Art. 50 § 3, lid 4 en lid 5 van de vreemdelingenwet: "Indien de vreemdeling zijn verzoek om internationale bescherming doet bij een overheid die niet tevens door de Koning is aangewezen als overheid waarbij een verzoek om internationale bescherming daadwerkelijk kan worden ingediend, informeert deze overheid de vreemdeling over waar en hoe hij dit verzoek daadwerkelijk kan indienen. Een verzoek om internationale bescherming dat wordt gedaan maar vervolgens op de aangewezen datum voor de indiening van dit verzoek niet daadwerkelijk wordt ingediend, vervalt van rechtswege tenzij de vreemdeling aantoont dat zulks te wijten was aan omstandigheden waarop hij geen invloed had. Indien de vreemdeling zich op een latere datum toch aanmeldt om zijn verzoek daadwerkelijk in te dienen, dan wordt zijn dossier heropend en zijn verzoek om internationale bescherming opnieuw geregistreerd maar nu als een daadwerkelijk ingediend verzoek."

mensenhandel.[44] De aanbeveling om de procedure voor het opsporen en informeren van kwetsbare groepen aan alle grensposten te harmoniseren en om die in de opleiding van alle betrokken politieagenten op te nemen blijft geldig. Myria moedigt het gebruik aan van het praktische instrument van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, dat op pedagogische wijze tien beginselen opsomt die grenswachters moeten naleven.[45] Bovendien zijn de "andere autoriteiten" die asielverzoeken kunnen ontvangen, zoals politiediensten die niet met grenscontrole zijn belast, parketmagistraten en onderzoeksrechters, niet altijd goed op de hoogte van hun verplichting ter zake. Behalve de aanpassing van het wetgevende kader lijkt het ook noodzakelijk deze terreinactoren via opleidingen te sensibiliseren. Om hun werklast niet onnodig te vergroten, zou het nuttig zijn te voorzien in informatiemateriaal (brochures, affiches, toepassingen in talen die de verzoekers begrijpen) en in een standaardformulier waarmee de asielaanvraag aan DVZ kan worden toegezonden en de opvang zonder vertraging kan worden toegekend.

Met het oog op een correcte omzetting van de verplichtingen van het EU-recht beveelt Myria aan:

- Om artikel 50 van de vreemdelingenwet en andere wetgeving (wet inzake voorlopige hechtenis, Wetboek van Strafvordering) aan te passen zodat "andere overheden", met name een politieagent of een magistraat, die de wens van een vreemdeling om asiel aan te vragen ontvangen, die schriftelijk vastleggen en onverwijld aan DVZ bezorgen aan de hand van een typeformulier;
- Om via opleidingen en andere instrumenten (omzendbrieven) alle autoriteiten die wellicht verzoeken om internationale bescherming ontvangen, in de eerste plaats alle politiediensten, parketmagistraten en onderzoeksrechters, te sensibiliseren rond de dubbele verplichting (informatie verstrekken en het verzoek aan DVZ overmaken) die het EU-recht oplegt;
- Om deze overheden te voorzien van informatiemiddelen (brochures, affiches, toepassingen in talen die de verzoekers begrijpen) en professionele tolken om personen die te kennen geven dat zij om internationale bescherming willen verzoeken correct te informeren.

Tegen elke wijziging van het terugkeerland in een terugkeerbesluit moet een daadwerkelijk beroep mogelijk zijn

Volgens het HvJ moet elke wijziging van het terugkeerland na de vaststelling van een terugkeerbesluit worden voorafgegaan door een nieuw onderzoek van het risico op refoulement ten aanzien van dat land en moet een daadwerkelijk beroep voor een rechterlijke instantie mogelijk zijn. De rechters bij wie een dergelijk beroep aanhangig is zijn verplicht dat ernstig te onderzoeken, krachtens het EU-recht (met name artikel 47 van het EU-Handvest van de grondrechten), zelfs als het beroep volgens het nationale recht niet-ontvankelijk is.[46]

Nieuwe cel "artikel 3 EVRM" bij de Dienst Vreemdelingenzaken om het risico op terugdrijving te onderzoeken

Medio 2020 heeft de DVZ een cel van vier agenten opgericht die zich specifiek bezighoudt met de toepassing van artikel 3 van het EVRM in het kader van terugkeer.[47] Deze cel analyseert de nationale en Europese rechtspraak en verzamelt actuele informatie over de algemene toestand in het land van terugkeer. De cel heeft toegang tot informatie van CEDOCA, het documentatiecentrum van het CGVS, waaronder informatie over het land van herkomst ("*Country of Origin information*", COI Focus). Bepaalde elementen kunnen in aanmerking worden genomen bij de motivering van het bevel om het grondgebied te verlaten. Deze cel kan ook aanbevelingen en adviezen uitbrengen aan andere diensten van DVZ om de evaluatie van artikel 3 EVRM in de verschillende fasen van de verwijderingsprocedure te versterken.[48] De cel is bereikbaar via het functionele adres celart3@ibz.fgov.be.

44 Myria, *Myriadoc 9, Een nieuw paradigma voor het Europese asielmodel? Toegang tot bescherming onder druk*, juli 2019, pp. 94-96.

45 FRA, *Border controls and fundamental rights at external land borders*, juli 2020, https://fra.europa.eu/en/publication/2020/border-controls-and-fundamental-rights-external-land-borders.

46 HvJ (GK), *FMS en anderen*, C-924/19 PPU en C-925/19 PPU, 14 mei 2020, § 109-147. Dit arrest wordt meer in detail geanalyseerd in Myria, *Myriadoc 11, Terugkeer, detentie en verwijdering van vreemdelingen in België, 2021*, p. 26.

47 *Algemene beleidsnota Asiel en Migratie en Nationale Loterij*, 4 november 2020, *Doc. K.*, nr. 1580/14, p. 38.

48 Myria, *Verslag Contactvergadering Internationale bescherming*, 17 februari 2021, l. 46 e.v.

Relocatie

In de beleidsnota van november 2020 stelt de staatssecretaris voor Asiel en Migratie de komende jaren engagementen aan te zullen gaan om asielzoekers over te nemen uit andere EU-lidstaten, en dat van landen die een hoge instroom hebben alsook in het kader van reddingsoperaties. Daarbij geeft de regering de voorkeur aan structurele EU-herverdelingsmechanismen boven ad-hocrelocaties, maar in afwachting van verdere onderhandelingen over een structureel solidariteitsmechanisme (zie hoger, EU-Pact) zijn er een aantal ad-hocafspraken geweest.[49]

In 2019 deed België geen relocaties. In 2020 engageerde België zich in het kader van twee ad-hocrelocatieplannen vanuit Griekenland (op vrijwillige basis), waartoe de Europese Commissie opriep. België stemde in met de relocatie van achttien niet-begeleide minderjarigen als deel van een Europees plan van maart 2020 om 1.600 niet-begeleide minderjarigen vanuit Griekenland naar andere landen over te brengen. Vervolgens gaf België na de brand in het kamp Moria op het Griekse eiland Lesbos aan nog twaalf niet-begeleide minderjarigen over te nemen, alsook 150 asielzoekers uit Griekenland. Bij die laatste groep lag de focus op gezinnen en kwetsbare personen.[50]

Tussen maart 2020 en eind juni 2021 vonden op Europees niveau in totaal 4.008 vrijwillige relocaties plaats vanuit Griekenland naar een reeks EU-landen, Noorwegen en Zwitserland. Het ging om 849 niet-begeleide minderjarigen, 1.531 gezinnen-asielzoekers en 1.328 gezinnen met een status internationale bescherming.[51] Voor België ging het dus om de dertig (achttien plus twaalf) niet-begeleide minderjarigen die aankwamen tussen augustus 2020 en januari 2021.[52]

De 150 andere asielzoekers uit Griekenland waren op het moment van redactie (juni 2021) nog niet aangekomen. België bepaalde voor die groep dat het moest gaan om personen in de asielprocedure, die voldoen aan één van de volgende criteria: gezin met kinderen met een hoge erkenningskans (meer dan 75%); een band met België; een bijzondere kwetsbaarheid of een alleenstaande vrouw. Om de impact op de opvang te beperken, zouden de aankomsten in zes groepen van telkens ongeveer 25 personen gebeuren.[53]

Hervestigingen hernomen: geen nieuw engagement voor 2021, wel inhalen achterstand van eerdere engagementen

Sinds 2013 is België het structurele engagement aangegaan om elk jaar een quotum van kwetsbare personen te hervestigen in samenwerking met UNHCR, en de voorbije jaren kaderde dat ook in Europese doelstellingen (met eveneens Europese middelen). In de praktijk haalde België het vooropgestelde aantal hervestigingen niet tijdens de periode 2018-2019, noch voor 2020.[54] In de tweede helft van 2020 startte België opnieuw hervestigingsoperaties op, nadat die lange tijd hadden stilgelegen.

In 2018-2019 werden voor beide jaren samen 1.119 personen hervestigd, ten opzichte van het gestelde engagement van 2.000 personen voor die twee jaren. Door de overbezetting van het opvangnetwerk werd in oktober 2018 beslist de operaties op te schorten, met een korte herneming in de periode april[55] tot en met juni 2019. Bij aanvang van de COVID-19-*'lockdown'* in maart 2020 waren de hervestigingen nog niet opnieuw opgestart. Vanaf de zomer van 2020 kon het programma opnieuw opstarten, vanaf oktober vonden er wederom hervestigingen plaats[56]. Uiteindelijk waren er 176 hervestigingen in 2020, opnieuw ruim onder de doelstelling voor het jaar 2020 (1.150 personen).

49 Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, *Algemene beleidsnota Asiel en Migratie, Nationale Loterij*, 4 november 2020, p. 19.

50 Kamer van Volksvertegenwoordigers, Commissie Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken, Antwoord van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie op een mondelinge vraag, 9 maart 2021, beschikbaar op: https://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/55/ic397.pdf.

51 Zie website IOM Griekenland, *Voluntary scheme for relocation from Greece to other European countries*, stand van zaken op 24 juni 2021, beschikbaar op https://greece.iom.int/sites/greece/files/210624.pdf. (via https://greece.iom.int/en/voluntary-relocation-scheme-greece-other-european-countries-factsheet).

52 Voor meer uitleg: zie ook website Fedasil, berichten van 4 augustus 2020 en 16 december 2020: https://www.fedasil.be/nl/nieuws/opvang-asielzoekers/opvang-van-18-minderjarigen-uit-griekenland en https://www.fedasil.be/nl/nieuws/hervestiging/opvang-van-11-jongeren-uit-griekenland.

53 Kamer van Volksvertegenwoordigers, Commissie Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken. Antwoord van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie op een mondelinge vraag, 1 februari 2021, beschikbaar op: https://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/55/ic322.pdf.

54 In feite ging het ten dele al om het inhalen van eerdere engagementen. Voor cijfers m.b.t. 2015-2018, zie Myriadoc 9, *Een nieuw paradigma voor het Europese asielmodel? Toegang tot bescherming onder druk*, juni 2019. p. 75.

55 Zie website Fedasil, 19 april 2020: https://www.fedasil.be/nl/nieuws/hervestiging/hervatting-hervestiging.

56 Zie website Fedasil, 23 oktober 2020: https://www.fedasil.be/nl/nieuws/hervestiging/hervestiging-van-24-syrische-vluchtelingen.

Hervestigingsaankomsten 2014-2020 (Bron: CGVS)[57]

Land van asiel		Oeganda	Burundi	Egypte	Niger	Jordanië	Libanon	Irak	Turkije	Totaal
Nationaliteit vluchtelingen		DR Congo	DR Congo	Syrië	Somalië + Eritrea	Syrië	Syrië	Syrië	Syrië	
Jaar van aankomst	2014		6						28	**34**
	2015		88			4	141		43	**276**
	2016		4	24		24	298		102	**452**
	2017	118				156	299	15	721	**1.309**
	2018	34			43	123	344		336	**880**
	2019					15	9		215	**239**
	2020						133		43	**176**

In de beleidsnota Asiel en Migratie[58] wordt aangekondigd dat het hervestigingsprogramma structureel versterkt zal worden, in het bijzonder voor kwetsbare personen. Op korte termijn, met name voor 2021, **beperkt de ambitie zich tot het respecteren van de gemaakte engagementen van de vorige jaren 2018, 2019 en 2020.** De Europese Commissie gaf de lidstaten omwille van de COVID-19-crisis uitstel om de engagementen voor 2020 na te komen.[59]

De jongste jaren werden door België vooral Syriërs hervestigd uit Turkije, Libanon en Jordanië. Daarnaast zou in 2021 ongeveer 40% van het engagement gaan naar een combinatie van de volgende groepen:

- Vluchtelingen van verschillende nationaliteiten van Sub-Sahara-Afrika die werden geëvacueerd uit Libië naar Niger en Rwanda via het *Emergency Transit Mechanism*;
- Congolese vluchtelingen uit Rwanda (Grote Merenregio).[60]

UNHCR doet de identificatie en de selectie van de personen, die vervolgens gehoord worden door het CGVS. Normaal gesproken gebeuren selectie-interviews door het CGVS in het kader van een missie ter plaatse, maar in de huidige context gebeuren die via videoconferentie (tot zo lang het niet mogelijk of sterk afgeraden is om ze fysiek plaats te laten vinden).[61] Fedasil organiseert een medische screening, culturele oriëntatie en de opvang in België. Na aankomst in België worden de mensen naar één van de vier opvangcentra gebracht die gespecialiseerd zijn in hervestiging (Kapellen, Sint-Truiden, Pondrôme en Florennes). In deze centra wordt gedurende zes weken een specifiek onthaalprogramma aangeboden, met onder meer taallessen en workshops over het leven in België.[62]

Pilootproject "*community sponsorship*"

Binnen de hervestigingen werd in 2020 door Fedasil in samenwerking met Caritas International een pilootproject opgestart van "*community sponsorship*". Voor een goed begrip: dat project heeft betrekking op de fase na de aankomst in België en op geen enkele manier op de fase van de selectie van de mensen. Het maakt deel uit van de gewone hervestigingen, met selectie door UNHCR en het CGVS.

Na aankomst in België worden de vluchtelingen opgevangen en begeleid door een lokale vereniging of groep personen, zonder opvang in een Fedasil-centrum. De betrokkenen worden vooraf om

57 Cijfers meegedeeld door het CGVS in de Contactvergadering Internationale bescherming van november 2020 en maart 2021.

58 Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, *Algemene beleidsnota Asiel en Migratie, Nationale Loterij*, 4 november 2020, p. 19.

59 Europese Commissie, Commission recommendation on legal pathways to protection in the EU: promoting resettlement, humanitarian admission and other complementary pathways, 23 september 2020. Beschikbaar op: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/commission_recommendation_on_legal_pathways_to_protection_in_the_eu_promoting_resettlement_humanitarian_admission_and_other_complementary_pathways.pdf.

60 België hervestigde de voorbije jaren vooral Syriërs. Voor de details tot en met 2019, zie: Fedasil, https://www.fedasil.be/sites/default/files/content/download/files/hervestiging_122019.pdf. Voor het engagement 2020 is 40% van het quotum voorzien voor de twee laatste categorieën. Op die manier wil het ingaan op de vraag van diversificatie van UNHCR. Zie ook Kamer van Volksvertegenwoordigers, p. 8, CRIV 55 COM 397, https://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/55/ic397.pdf.

61 Vervolgens legt het CGVS een advies voor aan de bevoegde staatsecretaris voor Asiel en Migratie, voor akkoord en levert het instructies voor de afgifte van de nodige reisdocumenten aan de geselecteerde vluchtelingen (via DVZ). Zie: Myria, *Contactvergadering Internationale bescherming*, verslag van de vergadering van 18 november 2020, p. 22. Zie ook Kamer van Volksvertegenwoordigers, Antwoord van de staatsecretaris voor Asiel en Migratie op een vraag van Hervé Rigot, CRIV 55 COM 397, p. 8. Beschikbaar op: https://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/55/ic397.pdf.

62 Website Fedasil, 5 november 2020: https://www.fedasil.be/nl/nieuws/hervestiging/hervatting-hervestiging-0.

instemming gevraagd voor het alternatieve opvangtraject. Het pilootproject voor 2020 was bedoeld voor 100 personen. In oktober 2020 kwamen zo drie Syrische families (veertien personen) aan die door Caritas International worden begeleid. De bedoeling is het project in 2021 voort te zetten, en ook nog een andere organisatie te zoeken om mee samen te werken.[63]

3. Opvang

De COVID-19-pandemie sloeg toe op een moment dat het opvangnetwerk al verzadigd was en sterk onder druk stond.[64] De COVID-19-crisis zorgde voor een lagere instroom van verzoekers in het opvangnetwerk, maar tegelijk voor een langere behandelingsduur, en dus ook een langer verblijf in het opvangnetwerk. Verder was het voor personen met een beschermingsstatus des te moeilijker om een woning te vinden en dus uit te stromen.[65] Globaal genomen was de uitstroom uit het netwerk (15.468 personen) groter dan de instroom (13.645), maar voor november en december 2020 was het saldo opnieuw positief.

De nieuwe federale regering kondigt aan in te zetten op een dynamisch beheer van het opvangnetwerk, met een aanzienlijke buffercapaciteit om voorbereid te zijn om schommelingen van de instroom op te vangen. Dat moet gebeuren met een "goed evenwicht" tussen collectieve en individuele opvangplaatsen.[66]

Het opvangnetwerk omvat eind 2020 ongeveer **28.000 opvangplaatsen**, verdeeld over

- een zeventigtal centra (federale centra, het Rode Kruis, privépartners, ...) en
- lokale opvanginitiatieven (beheerd door de OCMW's en andere organisaties).

Eind 2020 betrof 73% van het opvangnetwerk collectieve opvang, 23% individuele opvang, 3% eerste fase opvang en 1% open terugkeerplaatsen.

In 2020 openden vijftien tijdelijke centra hun deuren, waaronder vijf federale centra (Luik, Koksijde, Gent, Overijse en Herbeumont) en verschillende centra in privébeheer. Terzelfdertijd sloten de centra van Lommel en Spa hun deuren. Het centrum van Koksijde dat in januari opende, werd in augustus 2020 een niet-geactiveerd buffercentrum.[67]

Asielzoekers op straat midden in een gezondheidscrisis? Een blik op de problematische toepassing van disciplinaire sancties door Fedasil

Bij de goedkeuring van de opvangwet in 2007[68] voorzag de wetgever in mogelijke tuchtsancties voor asielzoekers die het huishoudelijk reglement niet naleefden. Een belangrijk beginsel daarbij was dat de toepassing van een sanctie "niet de volledige opheffing van de toegekende materiële hulp tot gevolg mag hebben". Drie jaar later is dat beginsel uitgehold door een eerste uitzondering. Zo kan sinds 2010[69] een asielzoeker "die een zeer ernstige inbreuk op het huishoudelijk reglement van de opvangstructuur heeft begaan, die het personeel of de andere bewoners van de opvangstructuur in gevaar brengt of die duidelijke risico's inhoudt voor de veiligheid of de naleving van de openbare orde in de opvangstructuur" tijdelijk uit het opvangnetwerk worden uitgesloten. De mogelijkheid van een permanente uitsluiting is in 2016 aan de opvangwet toegevoegd.[70] In deze situaties blijft de betrokkene medische begeleiding krijgen en moet hem een "menswaardige levensstandaard" worden gegarandeerd.[71] De sanctie kan alleen worden opgelegd nadat de betrokkene is gehoord en de directeur-generaal van Fedasil moet ze binnen drie

63 Fedasil doet in overleg met de intermediaire organisaties (bv. Caritas) en de sponsorgroepen een matching-oefening. Personen voor wie geen match gevonden wordt, zullen het standaard opvangtraject volgen. Voor meer uitleg; zie onder meer: Myria, *Contactvergadering Internationale Bescherming*, verslag van 18 november 2020, pt. 490 ev.

64 Voor meer context: Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2020*, Katern Internationale bescherming.

65 Website Fedasil, 19 januari 2021: https://www.fedasil.be/nl/nieuws/opvang-asielzoekers/daling-van-de-instroom-2020.

66 Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, *Algemene beleidsnota Asiel en Migratie, Nationale Loterij*, 4 november 2020, p. 24.

67 Website Fedasil, *Kerncijfers 2020*, 19 januari 2021, https://www.fedasil.be/nl/nieuws/opvang-asielzoekers/daling-van-de-instroom-2020.

68 Art. 45 van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen.

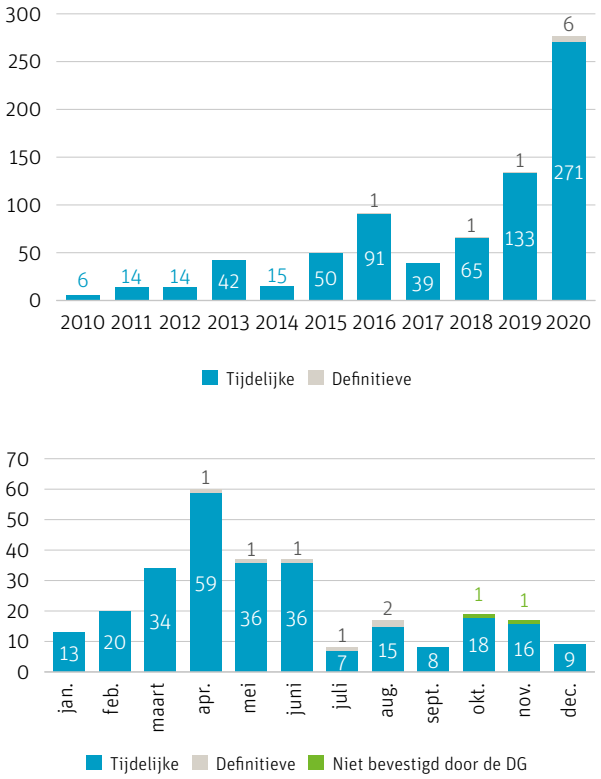
69 Art. 168 van de wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen (*BS*, 31 december 2009, in werking getreden op 10 januari 2010).

70 Art. 3 van de wet van 6 juli 2016, tot wijziging van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen.

71 Over de inhoud van deze "menswaardige levensstandaard", zie arrest van het HvJ (GK), 12 november 2019, C-233/18, *Zubair Haqbin t. Fedasil*, samengevat in Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2020*, Katern Internationale bescherming, pp. 14, 17-18.

werkdagen bevestigen, anders wordt ze automatisch opgeheven. Volgens het Grondwettelijk Hof wordt de tijdelijke uitsluiting "opgevat als een *ultimum remedium*, dat alleen kan worden opgelegd als er geen enkele andere maatregel, in voorkomend geval van strafrechtelijke aard, adequaat lijkt".[72] Bij elke beslissing moet er op overtuigende wijze worden uitgelegd waarom een minder strenge sanctie, zoals een disciplinaire transfer, niet voldoende is om de veiligheid van de opvangstructuur te garanderen. Myria wijst erop dat de wet niet voorziet in een speciale bescherming of procedure voor kwetsbare personen (slachtoffers van folteringen, zieken, niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, ...), die deze sancties ook kunnen ondergaan.

Disciplinaire sancties per jaar, tijdelijke en definitieve uitsluiting, 2010-2020 en per maand voor 2020

bron: Fedasil

Onderzoek van de cijfers over de (permanente en tijdelijke) uitsluitingssancties tussen 2010 en 2020 laat een algemene opwaartse trend zien, met pieken wanneer de bezettingsgraad van het opvangnetwerk hoog is en dalen wanneer die bezettingsgraad daalt. In de eerste helft van het decennium komt het aantal uitsluitingen niet boven de vijftien uit, met uitzondering van 2013, terwijl daarna het laagste geregistreerde niveau twee keer zo hoog is. Er zijn nog nooit zoveel uitsluitingssancties geweest als in de afgelopen twee jaar, 2019 en 2020. Deze cijfers doen twijfels rijzen over het "*ultimum remedium*"-karakter van deze sancties. Op basis van de aan Myria meegedeelde cijfers heeft de directeur-generaal van Fedasil in tien jaar tijd maar twee keer op de 750 beslissingen van de opvangstructuren geweigerd een uitsluitingssanctie te bevestigen. Fedasil geeft aan dat er tussen 2010 en 2020 148 tijdelijke uitsluitingen voor een periode van net drie dagen door de directeur-generaal zijn bevestigd. Dat is de termijn waarin hij de sanctie al dan niet moet bevestigen. Volgens Fedasil was er dus in deze gevallen geen effectieve sanctie voor de bewoners. De directeur-generaal bevestigt dus in bijna alle gevallen de genomen sanctie, wat vragen oproept over zijn rol bij de effectieve controle van de door de directies van de centra genomen maatregelen.

Als we kijken naar de verdeling van de sancties per maand voor het jaar 2020, zien we bijzonder hoge cijfers tussen maart en juni (met een piek in april), een periode die samenvalt met de eerste *lockdown*.

Tijdens die crisis werden de disciplinaire transfers tussen de collectieve centra opgeschort, om de verspreiding van het virus te voorkomen. Het is heel waarschijnlijk dat gedragingen waarvoor onder normale omstandigheden een overplaatsingssanctie zou zijn opgelegd in 2020 tot een uitsluitingssanctie hebben geleid.

Om een duidelijk beeld te krijgen van de sancties, moet het aantal transfers samen met het aantal uitsluitingen worden onderzocht. Cijfers over transfers kon Fedasil evenwel niet ter beschikking stellen. Toch lijkt het Myria van belang, zeker aangezien internationale instanties in dat verband al hun bezorgdheid over België hebben geuit. In 2019 maakte het HvJ duidelijk dat het beleid van Fedasil om een disciplinaire uitsluitingssanctie op te leggen zonder in alternatieve huisvesting te voorzien in strijd was met de menselijke waardigheid en met het EU-recht.[73] In maart 2020 heeft het VN-comité voor economische, sociale en culturele rechten België aanbevolen om "asielzoekers een menswaardige levensstandaard te garanderen, ook in geval van een volgend verzoek of een tuchtsanctie".[74]

72 GwH, nr. 135/2011, 27 juli 2011, B.19.2.2. Het Hof voegde daaraan toe dat "alvorens een vreemdeling uit te sluiten" van opvang, "er moet worden nagegaan of hij zich niet in een van de in artikel 74/6 van de vreemdelingenwet bedoelde gevallen bevindt", "op grond waarvan hij in een gesloten centrum kan worden vastgehouden" (punt B.19.2.4).

73 HvJ (GK), 12 november 2019, C-233/18, *Zubair Haqbin t. Fedasil*.

74 VN-Comité voor economische, sociale en culturele rechten, Slotbeschouwingen inzake het vijfde periodieke rapport van België, E/C.12/BEL/CO/5, § 23.

Minifocus: Ongelijkheid van asielzoekers bij de toegang tot gezondheidszorg en psychologische begeleiding en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

Op grond van de opvangwet heeft iedere begunstigde van opvang recht op dezelfde medische begeleiding "die nodig is om een menswaardig bestaan te leiden"[75] en op psychologische bijstand[76], ongeacht de opvangstructuur (gemeenschapscentrum of individuele accommodatie). Asielzoekers zijn in principe niet aangesloten bij een ziekenfonds maar krijgen de zorg waarin de RIZIV-nomenclatuur voorziet, zoals iedereen die een ziekte- of invaliditeitsverzekering geniet, op twee uitzonderingen na. Enerzijds wordt een lijst van als "manifest niet noodzakelijk" beschouwde zorg niet terugbetaald en anderzijds wordt een lijst van zorg en geneesmiddelen die "tot het dagelijkse leven behoren" maar niet in de nomenclatuur zijn opgenomen terugbetaald aan de begunstigden van de opvang. Deze lijsten zijn vastgelegd bij koninklijk besluit[77] en van toepassing in alle opvangstructuren.[78] Ze zijn niet vastgelegd op basis van objectieve criteria op wetenschappelijke gronden maar omdat zij "waren afgestemd op de bestaande praktijk van het Agentschap (Fedasil) op het ogenblik van het opstellen van de wet"[79] en sinds 2007 nooit gewijzigd.

"Plus- en Minlijsten"[80]

Minlijst: medische hulp en medische zorg die voor asielzoekers niet gedekt worden omdat ze "niet absoluut noodzakelijk zijn".

- Orthodontie.
- Fertiliteitsonderzoek en -behandeling.
- Tandprothesen, als er geen kauwprobleem is, ongeacht de leeftijd van de asielzoeker.
- Puur esthetische ingrepen, tenzij reconstructies na chirurgie of trauma.
- Tandzorg en of -extracties onder algemene verdoving.

Pluslijst: medische hulp en medische zorg die "tot het dagelijkse leven behoren" en die voor asielzoekers gedekt worden.

- Geneesmiddelen van categorie D (worden niet terugbetaald[81]) op voorschrift, behalve geneesmiddelen ter behandeling van impotentie.
- Vrij verkrijgbare geneesmiddelen van categorie D, zonder voorschrift van een arts uit de groepen van de antacida, spasmolytica, anti-emetica, antidiarreïca, analgetica en antipyretica (paracetamol, acetylsalicylzuur, ibuprofen 400 mg, natriumnaproxen 220 mg) en geneesmiddelen voor buccofaryngeale aandoeningen.
- Tandextracties.
- Tandprothesen om de kauwfunctie te herstellen.
- Brillen voor kinderen, voorgeschreven door een oogarts, met uitzondering van bi- of multifocale of gekleurde glazen.
- Brillen voor volwassenen vanaf een refractieafwijking van minstens 1D aan het beste oog, voorgeschreven door een oogarts, met uitzondering van bi- of multifocale of gekleurde glazen.
- Aangepaste melk voor zuigelingen wanneer borstvoeding niet mogelijk is.

75 Art. 23 van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen ("opvangwet").
76 Art. 30 van de opvangwet.
77 KB van 9 april 2007 tot bepaling van de medische hulp en de medische zorgen die niet verzekerd worden aan de begunstigde van de opvang omdat zij manifest niet noodzakelijk blijken te zijn en tot bepaling van de medische hulp en de medische zorgen die tot het dagelijks leven behoren en verzekerd worden aan de begunstigde van de opvang.
78 Art. 23 en 24 van de opvangwet.
79 Verslag aan de Koning, voorafgaand aan het KB van 9 april 2007, voormeld.
80 Bijlage 1 en 2 van het KB van 9 april 2007 voormeld, formulering overgenomen uit het syntheseverslag van het KCE, Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D., Vinck I., *Asielzoekers: opties voor een meer gelijke toegang tot gezondheidszorg. Een stakeholderbevraging*, Synthese. Health Services Research (HSR), Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE). 2019. KCE Reports 319Bs, p. 18, kader 2.
81 Geneesmiddelen van categorie D zijn die waarvoor het RIZIV geen terugbetaling voorziet (opmerking van Myria).

Ongelijke behandeling van asielzoekers die in LOI's verblijven

Het agentschap Fedasil is verantwoordelijk voor de medische begeleiding en terugbetaling van de dienstverleners, behalve voor de Lokale opvanginitiatieven (LOI's) die door de OCMW's worden georganiseerd.[82] In dat geval is het OCMW bevoegd. Het is verplicht[83] de zorg van de "pluslijst" en psychologische begeleiding te garanderen aan asielzoekers die in de LOI's verblijven, in tegenstelling tot andere ontvangers van sociale bijstand. Het is niet Fedasil maar de POD Maatschappelijke Integratie die de medische kosten aan de OCMW's terugbetaalt. Het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) stelt vast dat "de POD Maatschappelijke Integratie de Pluslijst niet toepast en de kosten van deze prestaties dus niet terugbetaalt aan de OCMW's."[84] Uit het KCE-verslag blijkt dat veel OCMW's niet voldoen aan hun wettelijke verplichting om de "pluslijst" toe te passen: "Het is dan aan de OCMW's om te beslissen welke kosten ze dekken met hun eigen budget en welke niet. Deze discretionaire bevoegdheid leidt tot een grote heterogeniteit in de zorgdekking voor asielzoekers in LOI's. Het feit dat deze keuzes worden gemaakt op basis van budgetten en niet op basis van een reële behoefteanalyse door een zorgverlener roept ook vragen op".[85] *De facto* zijn de OCMW's, zoals net is vermeld, geenszins 'vrij' om deze vergoeding al dan niet toe te kennen, aangezien de wet hen daartoe verplicht. De hier door het KCE gebruikte formule beschrijft een vaststelling en geeft aan in welke mate de waargenomen praktijk afwijkt van de wettelijke verplichting.[86] De betrokkenen zijn zelden goed op de hoogte van hun recht op medische en psychologische bijstand. Het KCE merkt ook op dat "sommige OCMW's asielzoekers (gedekt door de opvangwet van 2007) verwarren met mensen zonder papieren (die alleen recht hebben op dringende medische hulpverlening)"[87] en dat "bepaalde OCMW's een voorafgaande kostenraming vragen voordat ze gespecialiseerde zorg toestaan, en dat de eerste consultatie niet altijd gedekt is".[88]

Het probleem lijkt zich ook voor te doen op het vlak van psychologische begeleiding, terwijl de opvangwet[89] die aan alle begunstigden van de opvang garandeert.[90] Volgens de VVSG, de vereniging van Vlaamse steden en gemeenten, moet de opvangwet worden gewijzigd om te voorzien in de terugbetaling van de LOI-kosten door Fedasil en niet door de POD Maatschappelijke Integratie. Op die manier krijgen alle begunstigden een gelijke behandeling op vlak van medische en psychologische begeleiding, een denkpiste die ook het KCE volgt.[91] Volgens de lokale overheden is het meest hardnekkige probleem het gebrek aan aanbod aan psychologische begeleiding voor verzoekers om internationale bescherming, en niet zozeer de betaling van de kosten.[92]

Toegang tot psychologische begeleiding en continuïteit van de zorg

Voor een betere toegang tot psychologische zorg voor bewoners in LOI's zouden Fedasil of zijn partners projecten kunnen opzetten of overeenkomsten afsluiten met instellingen die gespecialiseerd zijn in psychologische begeleiding van asielzoekers, zoals de opvangwet bepaalt.[93] Myria stelt vast dat het koninklijk besluit dat de voorwaarden van deze overeenkomsten moet vastleggen meer dan veertien jaar na de inwerkingtreding van de opvangwet nog altijd niet is goedgekeurd.

Het KCE van zijn kant merkt op dat "er checklists bestaan voor de medische opvolging in de Fedasil-centra maar dat ze niet allemaal op dezelfde manier worden gebruikt, en dat geldt vooral voor de checklists voor geestelijke gezondheidszorg."[94] Voorts blijkt volgens het KCE "dat collectieve opvangcentra volgens de literatuur duidelijk een negatief effect hebben op de gezondheid van asielzoekers. De bevraagde mensen van het terrein waren van mening dat een verblijf van meer dan vier maanden nadelig is voor het welzijn van de bewoners, en gepaard gaat met gezondheidsproblemen zoals slaapgebrek, angst en de-

82 "Fedasil is bevoegd om de medische begeleiding, zoals bedoeld in artikel 23, te verzekeren ten behoeve van de begunstigde van de opvang en dat ongeacht de opvangstructuur waarin hij wordt opgevangen, met uitzondering van de opvangstructuur beheerd door de partner zoals bedoeld in artikel 64", zijnde de ILO's (art. 25 § 1 van de opvangwet).

83 Deze verplichting vloeit voort uit de artikelen 24 en 30 van de opvangwet en uit het KB van 9 april 2007 voormeld.

84 Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D., Vinck I., *op. cit.*, p. 23.

85 Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D., Vinck I., *op. cit.*, p. 23.

86 Hetzelfde geldt voor de beschrijving van de dekking van de zorg voor de LOI's die door een OCMW worden beheerd in de vergelijkende tabel met de modaliteiten inzake toegang en financiering van de zorg, afhankelijk van de huisvesting. Het KCE vermeldt "RIZIV-nomenclatuur. Geen officiële terugbetaling van de Plus- en Minlijsten door de POD Maatschappelijke integratie: de terugbetaling is de bevoegdheid van de OCMW's." (Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D., Vinck I., *op. cit.*, Tabel 3, p. 19).

87 Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D., Vinck I., *op. cit.*, p. 23.

88 Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D., Vinck I., *op. cit.*, p. 22.

89 Art. 30 van de opvangwet van 12 januari 2007.

90 Myria, *Verslag Contactvergadering Internationale bescherming*, 17 februari 2021, l. 315 e.v.

91 Myria, *Verslag Contactvergadering Internationale bescherming*, 17 februari 2021, l. 315 e.v.; KCE (*Optie 2: Fedasil financiert en neemt de rol op van verdeler voor alle asielzoekers"*), Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D., Vinck I., op. cit., p. 33 e.v.

92 Myria, *Verslag Contactvergadering Internationale bescherming*, 17 februari 2021, l. 344.

93 Art. 30 al. 2 van de opvangwet.

94 Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D., Vinck I., *op. cit.*, p. 24.

pressie."[95] Ook wordt er gewezen op "het gebrek aan een systematische check van de gezondheid bij het vertrek van de asielzoekers uit het opvangcentrum, wat nuttig zou zijn voor de zorgcontinuïteit. Zo krijgen patiënten die een chronische behandeling nodig hebben niet altijd de nodige geneesmiddelen bij vertrek, of worden er geen maatregelen genomen om de huisartsgeneeskundige zorg op de nieuwe verblijfplaats te organiseren."[96]

Gebrek aan informatie voor de begunstigden van de opvang over het beroep tot herziening in medische zaken

De reglementering voorziet in twee soorten procedures om toegang te krijgen tot zorg of een behandeling die normaliter niet wordt vergoed aan begunstigden van de opvang.

Het wettelijke beroep tot herziening, onderworpen aan een strikte tijdslimiet

In de eerste plaats waarborgt de opvangwet de mogelijkheid van een beroep tot herziening "tegen een beslissing van de arts van de opvangstructuur met betrekking tot het verstrekken van medische begeleiding die niet wordt beschouwd als vereist om een leven te kunnen leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid".[97] Dat beroep tot herziening moet per post in het Engels, Frans, Nederlands of Duits worden ingediend bij de directeur-generaal van Fedasil (of bij de Raad voor maatschappelijk welzijn voor de LOI's) binnen de vijf werkdagen na de raadpleging tijdens dewelke de medische beslissing werd meegedeeld.[98] De directeur-generaal van Fedasil (die het advies moet inwinnen van een door Fedasil aangestelde arts) of de Raad voor maatschappelijk welzijn moet binnen de dertig dagen na ontvangst van het beroep een met redenen omklede beslissing nemen. Indien de zorgweigering wordt bevestigd of indien binnen deze termijn geen beslissing wordt genomen, kan binnen een termijn van drie maanden (te rekenen vanaf de kennisgeving van de beslissing of het verstrijken van de termijn) beroep worden aangetekend bij de arbeidsrechtbank.

Een informele mogelijkheid om gedeeltelijk van de regel af te wijken

Ten tweede bepaalt het koninklijk besluit dat de plus- en minlijsten bevat ook dat de directeur-generaal van Fedasil "in het belang van de patiënt" en "bij wijze van uitzondering" medische verzorging kan toekennen die niet in de RIZIV-nomenclatuur of in de "pluslijst" is opgenomen, om medische verzorging "die aan de menselijke waardigheid beantwoordt" te waarborgen.[99] Volgens de filosofie van dit besluit "beoordeelt elke arts elk individueel geval van noodzakelijke zorg en geeft hij hierbij systematisch voorrang aan het belang van de patiënt" en kan mogelijk van de regel worden afgeweken "na overleg met de medische coördinatiedienst van het Agentschap die desgevallend de taak van raadgevend arts vervult."[100] De beslissing van de directeur-generaal van Fedasil moet worden genomen "op voorstel van een arts."[101]

Beide procedures vertonen overeenkomsten (beslissingen genomen door de directeur-generaal van Fedasil op advies van een arts) maar verschillen toch op belangrijke punten. Het KB staat een behandeling toe waarin noch in de RIZIV-nomenclatuur, noch in de "pluslijst" is voorzien. Een behandeling die in de "minlijst" is opgenomen maar die toch noodzakelijk is om in een bepaald geval de menselijke waardigheid te waarborgen valt niet onder het koninklijk besluit maar onder het beroep tot herziening. De in het KB bedoelde afwijking is noch voor de verzoeker, noch voor Fedasil aan enige formaliteit of termijn onderworpen. Wel biedt het bij wet georganiseerde beroep tot herziening, ook al is dit aan strengere formaliteiten onderworpen (schriftvorm, talen, termijn van vijf werkdagen), de verzoekers sterkere procedurele waarborgen (verplichting van een met redenen omklede beslissing binnen de dertig dagen).

Myria stelt met name tijdens zijn permanenties vast dat de beroepsbeoefenaren niet erg vertrouwd zijn met deze procedures en dat asielzoekers niet goed op de hoogte zijn van deze procedures, noch van de inhoud van hun recht op medische bijstand. Fedasilinfo, het informatieplatform voor asielzoekers in België, geeft wat schriftelijke en mondelinge informatie in veertien talen over verschillende onderwerpen, waaronder gezondheid.[102] De rubriek gezondheid bevat basisinformatie over de toegang tot een arts maar vertelt niets over de door Fedasil terugbetaalde zorg, noch over de plus- en minlijsten en de mogelijkheid

95 Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D., Vinck I., *op. cit.*, pp. 24-25.
96 Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D, Vinck I., *op. cit.*, p. 24.
97 Art. 25 § 5 van de opvangwet.
98 Art. 47 van de opvangwet.
99 Art. 4 van het voormelde KB van 9 april 2007.
100 Verslag aan de Koning, voorafgaand aan het KB van 9 april 2007, voormeld (*BS*, 7 mei 2007).
101 Art. 4 al. 2 van het KB van 9 april 2007, voormeld.
102 https://www.fedasilinfo.be/nl/theme/gezondheid.

om daarvan af te wijken, de mogelijkheid op een beroep tot herziening en de modaliteiten daarvan.[103]

In september 2016 heeft de medische coördinatie van Fedasil een vademecum uitgegeven met verduidelijkingen over bepaalde terugbetalingspraktijken. Daarin komen met name de "gangbare en aanvaarde interpretaties van het KB" van 9 april 2007 van de administratie, en bepaalde "algemene uitzonderingen toegekend door de directeur-generaal" aan bod.[104] Zo wordt bijvoorbeeld uitgelegd wat precies onder "kauwfunctie" wordt verstaan en dat bepaalde tandheelkundige verzorging onder algehele verdoving in bepaalde situaties (wijsheidstanden, geestelijke gezondheidsproblemen waarbij de tandverzorging zonder algemene verdoving niet mogelijk is, ...) door Fedasil wordt vergoed. Onder "uitzonderlijke medische zorgen" in het document staat dat "indien de behandelende arts van mening is dat een bepaalde handeling nodig is opdat zijn/haar patiënt een menswaardig bestaan zou kunnen leiden", "het advies dient gevraagd te worden aan de medisch coördinator van Fedasil alvorens deze zorg in te plannen of toe te zeggen", waarbij wordt verwezen naar de door het KB bepaalde afwijkingsprocedure.[105] Volgens het KCE is "de medische cel van Fedasil die de rol van adviserend geneesheer op zich neemt om vooraf goedkeuring te geven voor gespecialiseerde zorg", onderbezet om zijn taken uit te voeren en "vinden de zorgverleners of sociale diensten van ziekenhuizen de administratieve procedures lang en complex."[106] Aangezien de administratie in deze procedure aan geen enkele termijn gebonden is, laat het advies van de medische coördinatie van Fedasil soms lang op zich wachten en wordt de gevraagde behandeling in de tussentijd niet toegediend. Myria stelt vast dat het vademecum niets zegt over het beroep tot herziening, dat nochtans het voordeel biedt de administratie te dwingen om binnen de dertig dagen een beslissing te nemen. Ook herinneren we eraan dat de arts van de opvangstructuur of de behandelende arts verantwoordelijk is voor de medische begeleiding en "zijn professionele onafhankelijkheid behoudt ten aanzien van de directeur of de verantwoordelijke"[107] van de betreffende structuur. Hij blijft gebonden aan de medische ethiek. Een arts die van oordeel is dat niet-terugbetaalde zorg moet worden verleend kan dus in het belang van de patiënt formeel een — schriftelijke of mondelinge[108] — beslissing nemen om deze zorg te weigeren, zodat hij een beroep tot herziening kan aantekenen. Dat garandeert hem een beslissing binnen de dertig dagen, wat hem niet belet gebruik te maken van de informele procedure waarin het KB en het vademecum voorzien. De begunstigde van de opvang kan zich, indien nodig, laten bijstaan door de maatschappelijk werker die belast is met de indiening van het beroep[109].

Ook al is dit vademecum in de eerste plaats bedoeld voor de beroepsbeoefenaars in de opvangstructuren, en in het bijzonder voor de medische diensten, toch is het bijzonder nuttig voor de asielzoekers en al wie hen zou kunnen adviseren, alsook voor iedereen die de opvang in België volgt. Zoals alle instructies van Fedasil wordt ook dit document aan de partners toegezonden maar maakt de administratie het zelf niet openbaar. De bekendmaking ervan hangt dus af van de goodwill en van de mate waarin bepaalde partners of ngo's erin slagen het te bemachtigen en online te verspreiden. Dat is in strijd met het transparantiebeginsel. Ook al gaat het niet om normatieve instrumenten in de strikte zin van het woord, toch is het onaanvaardbaar dat documenten die een impact hebben op de grondrechten van asielzoekers niet op grote schaal worden verspreid en toegankelijk worden gemaakt. Fedasil zou al deze instructies op zijn website moeten publiceren, met inbegrip van een meer toegankelijke versie voor aanvragers op het Fedasilinfo-platform. Asielzoekers moeten in de eerste plaats toegankelijke informatie krijgen over de mogelijkheden om een klacht in te dienen en een beroep in te stellen, overeenkomstig de wettelijke verplichting om informatie te verstrekken over "rechten en verplichtingen" op grond van de opvangwet.[110]

103 Geraadpleegd op 23 november 2021.

104 Fedasil, Vademecum medische zorgen, medische coördinatie Fedasil, september 2016, p. 4, https://www.cire.be/download/287/instructions-de-fedasil/10935/2016-09-01-vademecum-soins-medicaux.pdf.

105 Fedasil, Vademecum medische zorgen, medische coördinatie Fedasil, september 2016, p. 19, https://www.cire.be/download/287/instructions-de-fedasil/10935/2016-09-01-vademecum-soins-medicaux.pdf en https://medimmigrant.be/nl/info/gezondheidszorg-per-betalingsregeling/fedasil.

106 Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D., Vinck I., *op. cit.*, p. 28.

107 Art. 25 § 3 van de opvangwet.

108 Art. 47 § 1 lid 3 van de opvangwet laat toe een beroep tot herziening in te dienen binnen de vijf werkdagen "vanaf het ogenblik van de medische raadpleging waarbij de beslissing aan de begunstigde van de opvang werd meegedeeld", wat geen schriftelijk document vereist (in tegenstelling tot het beroep tegen een tuchtsanctie waarvan de termijn ingaat vanaf de "betekenis van de beslissing").

109 De maatschappelijke begeleiding bestaat er met name in "de begunstigde van de opvang te begeleiden bij de uitvoering van zijn administratieve handelingen" en "de begunstigde van de opvang te helpen bij het te boven komen en verbeteren van de noodsituaties waarin hij zich bevindt" (art. 31 en § 3 van de opvangwet). De wet voorziet niet in een uitzondering wanneer de administratieve handeling om een noodsituatie te boven te komen moet worden ingesteld tegen de structuur die de werkgever is van de maatschappelijk werker. Indien de maatschappelijk werker van mening is dat een belangenconflict hem belet het beroep zelf in te dienen, is hij verplicht alle nuttige informatie te verstrekken en de betrokkene door te verwijzen naar een externe dienst of naar de advocaat.

110 Art. 14 van de opvangwet voorziet in de verspreiding van een informatiebrochure aan elke asielzoeker "die in de mate van het mogelijke is opgesteld in een taal die hij begrijpt en waarin met name zijn rechten en plichten staan vermeld". De lancering van de Fedasilinfo-applicatie heeft geen einde gemaakt aan deze wettelijke verplichting.

Enkele KCE-aanbevelingen voor een betere medische begeleiding

Van de aanbevelingen die het KCE in 2019 heeft geformuleerd, geeft Myria hieronder, zonder zich die eigen te willen maken, een subjectieve selectie weer van diegene die nog altijd actueel lijken en bijzonder nuttig om verder over na te denken.

- **Het gebruik van het elektronisch medisch dossier in het opvangnetwerk aanmoedigen**, voor een betere communicatie tussen de accommodatie en de zorgverleners. Fedasil is momenteel zo'n elektronisch medisch dossier aan het ontwikkelen, zoals wordt aanbevolen door de Internationale Organisatie voor Migratie en door WHO Europe. (p. 37)[111]
- **Analyseren en harmoniseren van de Plus- en Minlijsten**: de relevantie van de Plus- en Minlijsten moet worden nagegaan, en daarbij moet men zich baseren op de inhoud en de frequentie van de terugbetalingsaanvragen voor uitzonderlijke zorguitgaven. Dat moet transparant door Fedasil en de POD Maatschappelijke Integratie (die alle OCMW's vertegenwoordigt) samen gebeuren. (p. 37)
- **Het personeelsbestand van de medische cel uitbreiden**: Hoe dan ook zou het aantal medewerkers van de medische cel van Fedasil moeten worden uitgebreid. Momenteel zijn er maar drie VTE's, wat onvoldoende is om hun opdracht naar behoren te vervullen. (p. 38)
- **Versterking of aanpassing van het personeelsbestand in de opvangcentra**: momenteel zijn er geen normen die bepalen hoeveel zorgverleners er in de opvangcentra moeten werken (bijvoorbeeld het aantal VTE-verpleegkundigen per centrum). Door hiervoor duidelijke criteria te bepalen, kunnen de al aanwezige competenties worden verbeterd en uitgebreid. Dat kan gebeuren door adequate opleidingen aan te bieden. Zoiets zou de job meer aantrekkelijk maken en het personeelsverloop doen afnemen. (p. 38)

111 Myria merkt op dat deze problematiek al heel lang een pijnpunt is. Dat is wat de federale ombudsmannen rapporteerden in hun diepgaand onderzoek van 2008: "Fedasil startte de procedure voor de aankoop van een elektronisch medisch dossier en onderhandelt met de inschrijver om een zo aangepast mogelijke module te krijgen. De procedure zou voor eind 2008 rond moeten zijn." (Federale ombudsman, *Onderzoek naar de werking van de open centra beheerd en erkend door Fedasil*, 2008, p. 83).

Diepgaandere reflectie is nodig over de toegang tot gezondheidszorg voor asielzoekers

In het huidige opvangsysteem vallen asielzoekers onder een specifieke ziektekostenregeling en niet onder de klassieke ziektekostenverzekering. Zij hebben niet het recht om zich aan te sluiten bij een ziekenfonds zoals dat bij de doorsneebevolking wel het geval is, maar ze ontvangen specifieke medische hulp als onderdeel van de materiële bijstand. Ook al valt er wat te zeggen voor zo'n specifieke regeling, toch is die niet vanzelfsprekend en is het nuttig de relevantie ervan te herevalueren.

Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV's) kunnen bij een ziekenfonds worden aangesloten en in aanmerking komen voor een ziekteverzekering, op voorwaarde dat ze minstens drie opeenvolgende maanden basis- of middelbaar onderwijs hebben gevolgd. Het KCE betreurt "het gebrek aan centrale gegevens en indicatoren", wat "een adequate opvolging van de gezondheidstoestand en zorgbehoeften van asielzoekers, en van de zorgkwaliteit en -kosten verhindert"[112], maar maakt meer in het algemeen de volgende analyse:

- "Recent onderzoek toont aan dat het toekennen van een zorgdekking aan mensen zonder geldig verblijf die dezelfde is als die van de algemene bevolking de kosten verlaagt voor de maatschappij."[113] Een Duitse studie[114] heeft ook aangetoond dat het verlenen van gelijke toegang tot gezondheidszorg aan asielzoekers en gewone burgers de gezondheidszorg minder kost dan het handhaven van duurdere parallelle regelingen. Die zorgen immers voor vertragingen bij de behandeling, acute gezondheidsproblemen die men had kunnen vermijden door preventie en gezondheidsbevordering, en voor hogere administratieve kosten (omdat bij het parallelle systeem eigen financierings- en terugbetalingsregelingen moet worden beheerd).[115]

Volgens Myria loont het de moeite dat verder uit te zoeken op basis van betrouwbare gegevens en in het kader van

112 Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D., Vinck I., *op. cit.*, p 26.

113 European Union Agency for Fundamental Rights, Cost of exclusion from healthcare. The case of migrants in an irregular situation. Luxemburg FRA; 2015. (TK-04-15-508-EN-N) Beschikbaar op: https://fra.europa.eu/en/publication/2015/cost-exclusion-healthcare-case-migrants-irregular-situation. En Trummer U., Novak-Zezula S., Renner A., Wilczewska I., The economic benefits of financing refugee and migrant health. In: *Proceedings of Refugee and Migrant Health Workshop*; 2017; Athens, Greece. (voetnoot van de KCE).

114 Bozorgmehr K., Razum O., *Effect of Restricting Access to Health Care on Health Expenditures among Asylum-Seekers and Refugees: A Quasi-Experimental Study in Germany, 1994-2013*. PLoS One. 2015;10(7):e0121483 (voetnoot van de KCE).

115 Dauvrin M., Detollenaere J., De Laet C., Roberfroid D., Vinck I., *op. cit.*, p. 31.

een breder overleg met instellingen en betrokken actoren op het terrein.

Aanbevelingen

Myria beveelt aan:

- Om asielzoekers in alle opvangstructuren – ook in de LOI's – en de verantwoordelijken binnen de opvang, via brochures, de toepassing Fedasilinfo en mondelinge uitleg, op een duidelijke en toegankelijke manier te informeren over het recht op medische en psychologische bijstand, over de gewaarborgde en uitgesloten zorg, en over de procedure om een beroep tot herziening aan te tekenen;
- Om de continuïteit van de zorg te waarborgen in geval van overplaatsing en vertrek uit de opvangstructuur, met name door een elektronisch medisch dossier samen te stellen;
- Om Fedasil op zijn website al zijn instructies te laten publiceren, met name het vademecum medische zorgen, in overeenstemming met het transparantiebeginsel;
- Om het KB goed te keuren betreffende de voorwaarden voor overeenkomsten tussen Fedasil of zijn partners, en de organisaties en instellingen die gespecialiseerd zijn in de psychologische begeleiding van asielzoekers, overeenkomstig artikel 30 van de opvangwet;
- Om op basis van de werkzaamheden van het KCE en van betrouwbare gegevens, en na brede raadpleging van de terreinactoren en de betrokken instellingen, grondig na te denken over de medische dekking van asielzoekers.

4. Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV's)

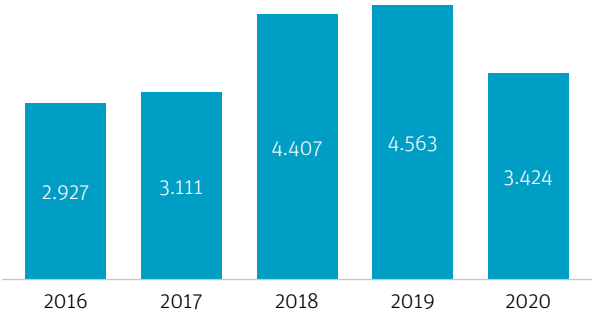
Hoog aantal signalementen van Afghaanse minderjarigen

In 2020 was het aantal eerste signalementen van niet-begeleide minderjarigen lager dan in 2018 en 2019, maar dat bleef ondanks de COVID-19-crisis[116] bijzonder hoog.

Van de 3.424 signalementen in 2020 werd bij 47% geen leeftijdstwijfel geuit (1.597), bij 26% was er twijfel (886) maar zonder over te gaan tot een test, en bij 27% ging men ook over tot een test (941). Van de 941 personen die uiteindelijk getest werden, bleken er 650 personen meerderjarig en 268 minderjarig (voor de overigen was er eind 2020 nog geen testresultaat).

Het hoge aantal eerste signalementen van Afghaanse minderjarigen – zeker vanaf de zomer van 2020 – springt daarbij sterk in het oog.[117] De top vijf van de nationaliteiten van de eerste signalementen voor 2020 bestaat uit Afghanistan, Eritrea, Marokko, Algerije en Soedan.

Aantal eerste signalementen NBMV's, 2016-2020[118]

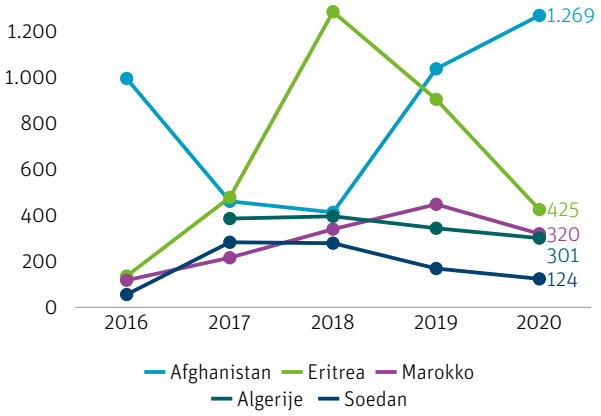
bron: Dienst Voogdij, FOD Justitie

116 Met wel een sterke daling tijdens het begin van de COVID-19-crisis, vooral in de maanden april en mei.

117 Hoger dan in 2016 (995), maar nog lang niet zo hoog als tijdens de asiel- en migratiecrisis van 2015 (met 2.711 eerste signalementen van Afghaanse minderjarigen).

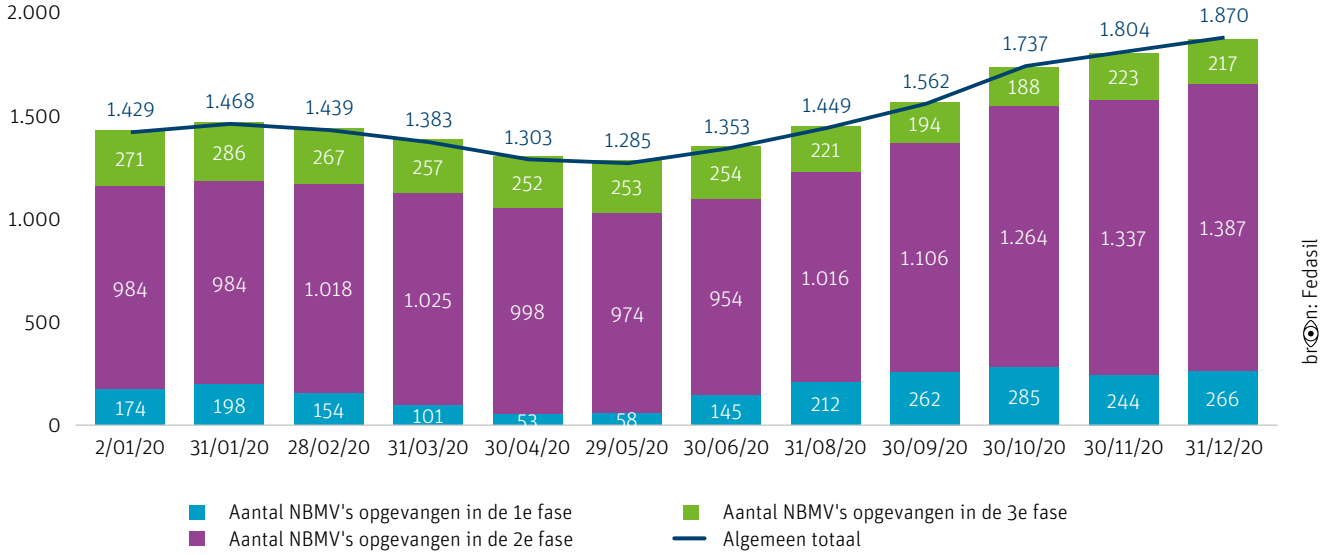
118 Cijfers meegedeeld door de Dienst Voogdij, FOD Justitie in het kader van de Contactvergadering Internationale bescherming.

Evolutie 2016-2020 van de nationaliteiten eerste signalementen voor de top 5 nationaliteiten voor 2020

Hoog aantal NBMV's in de opvang in 2020, vooral in 2e fase-opvang

Aantal NBMV's opgevangen door Fedasil in 2020, per maand en per fase

In de loop van 2020 is het aantal NBMV's dat binnen het Fedasil-netwerk is opgevangen sterk toegenomen.

De meeste NBMV's worden "in de 2e fase" opgevangen, dat wil zeggen op aangepaste plaatsen binnen collectieve centra waar soms ook volwassenen worden opgevangen. In zijn in 2019 gepubliceerde rapport merkte het UNHCR op dat voor NBMV's "de materiële en psychologische stressfactoren hoger zijn in grote opvangvoorzieningen" en dat "plaatsing in collectieve opvangvoorzieningen een al bestaand onbehagen nog kan verergeren".[119] De COVID-19-crisis ging gepaard met beperkingen van de bewegingsvrijheid, onderbroken schoolperiodes en beperking of stopzetting van bijna alle recreatieve, sportieve en culturele activiteiten die in de centra werden georganiseerd. Deze situatie kan de geestelijke gezondheid en het evenwicht van de NBMV's hebben verstoord en in sommige centra de spanningen hebben aangewakkerd.

Myria herinnert eraan dat volgens artikel 37 van de opvangwet "het welzijn en de sociale ontwikkeling van de minderjarige" één van de factoren is waarmee rekening moet worden gehouden bij het bepalen van het belang van

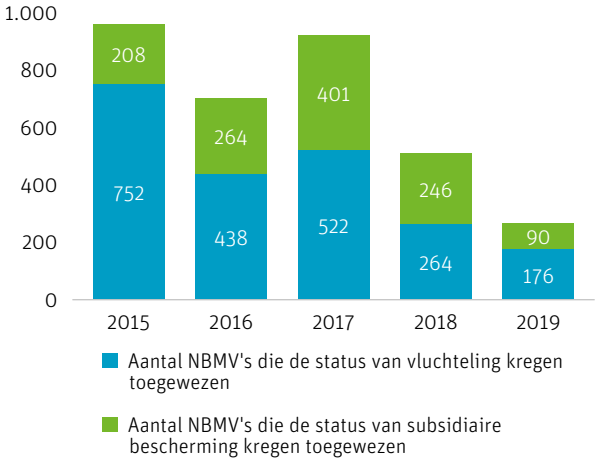
119 Zie HCR, *Naar een sterkere bescherming van niet-begeleide en van hun ouders gescheiden kinderen in België*, april 2019, p. 42.

het kind, en dat het hoogste belang primeert.[120] Artikel 31 van het Verdrag inzake de rechten van het kind waarborgt het "recht op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind, en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven". Dit houdt in dat de Staat "voor het kind het organiseren van passende vrijetijdsbesteding en recreatieve, artistieke en culturele activiteiten, op voet van gelijkheid" moet aanmoedigen. Dat recht moet, zoals alle door het Verdrag gewaarborgde rechten, zonder discriminatie voor alle kinderen gelden. Om te vermijden dat deze rechten dode letter blijven, lijkt het noodzakelijk dat er aandacht en budgetten aan worden besteed.

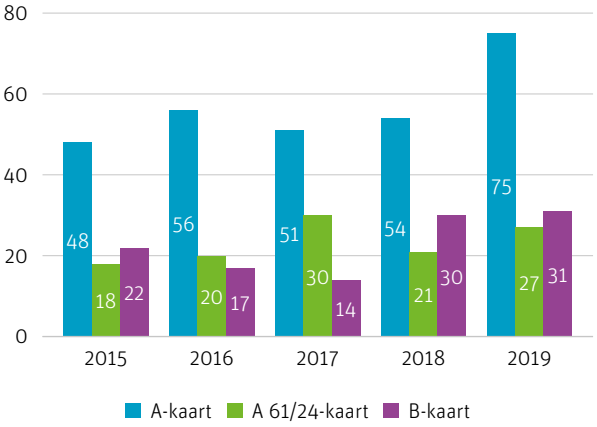
Bescherming en verblijf voor NBMV's

Voor wat de toegekende statussen betreft, zijn cijfers tot en met 2019 beschikbaar. Het aantal NBMV's met een status internationale bescherming (266 in 2019) blijft groter dan het aantal toegekende speciale verblijfsstatussen voor NBMV's in het kader van een duurzame oplossing (102 in 2019).[121]

NBMV's die internationale beschermingsstatus kregen, 2015-2019[122]

Verblijfsdocumenten afgeleverd in het kader van de procedure duurzame oplossing voor NBMV's, 2015-2019[123]

bron: DVZ

5. Staatloosheid

Myria stelt vast dat **de wetgever nog altijd geen gevolg heeft gegeven aan de verplichting om een verblijfsstatus voor bepaalde erkende staatlozen in te voeren**, die in 2009 door het Grondwettelijk Hof is vastgesteld.[124] Dat statuut wordt al geruime tijd aanbevolen door het UNHCR en zijn operationele partners, Myria en Nansen vzw (opvolger van het Belgisch Comité voor Hulp aan Vluchtelingen, BCHV). Nansen vzw publiceerde eind 2020 een praktische gids voor alle beroepsbeoefenaars die te maken krijgen met procedures inzake staatloosheid.[125] In de beleidsnota Asiel en Migratie wordt gesteld dat "deze regering nu de verblijfsrechtelijke kant zal aanpakken, waarbij een erkenning als staatloze onder bepaalde voorwaarden leidt tot een verblijfsrecht, namelijk wanneer zij buiten hun wil om niet kunnen terugkeren naar hun herkomstland."[126] Myria herinnert aan de verplichting voor de wetgever om te voorzien in een echte verblijfsstatus en hoopt dat de werkzaamheden rond het Migratiewetboek die in 2021 zijn opgestart de kans zijn om daar eindelijk werk van te maken. Ondertussen moeten de rechtbanken,

120 Art. 37 van de opvangwet.

121 In 2019 nam het CGVS 459 eindbeslissingen voor minderjarigen (176 erkenningen van vluchtelingenstatus, 90 toekenningen subsidiaire beschermingsstatus en 193 weigeringsbeslissingen). Zie ook CGVS, *Jaarverslag 2019*, p. 24: "Dat aantal heeft betrekking op jongeren die op het ogenblik van de beslissing nog minderjarig waren. Als we ook rekening houden met de jongeren die minderjarig waren toen ze hun verzoek indienden maar in de loop van de procedure meerderjarig zijn geworden, kunnen we toevoegen dat 228 van hen de status van erkende vluchteling en 119 de subsidiaire beschermingsstatus hebben gekregen."

122 Cijfers meegedeeld in het kader van een schriftelijke parlementaire vraag nr. 787 van 6 juli 2020 van de heer T. Van Grieken, Volksvertegenwoordiger, opgevraagd bij de diensten van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

123 Toelichting:
- A-kaart: eerste afgifte van een A-kaart in het geval dat de vastgestelde duurzame oplossing het verblijf in België is nadat de duurzame oplossing in België werd bepaald;
- 61/24A- kaart: eerst afgifte van een A-kaart voor 17+-jongeren;
- B-kaart: na drie jaar vanaf de toekenning van de eerste A-kaart wordt het tijdelijke verblijf van de NBMV omgezet in een verblijf van onbeperkte duur (B-kaart).

124 GwH, nr. 198/2009, 17 december 2009; GwH, nr. 1/2012, 11 januari 2012.

125 Klein, V., *Guide pratique sur l'apatridie en Belgique pour les professionnels du droit des étrangers*, Nansen, december 2020, 42 p.

126 Algemene beleidsnota, *Asiel en Migratie en Nationale Loterij*, 4 november 2020, Doc. K. nr. 1580/014, p. 23.

zoals het Hof van Cassatie heeft beslist[127], de Belgische Staat gelasten om onder bepaalde voorwaarden een verblijfsvergunning af te geven zolang deze leemte blijft bestaan, wat tot vermijdbare gerechtelijke procedures en kosten leidt.

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens stelde in een recente zaak dat het een **schending is van het recht op een privéleven** om **een staatloze gedurende vijftien jaar aan zijn lot over te laten zonder reële mogelijkheid qua regularisatie van zijn verblijf**, zonder toegang tot gezondheidszorg of werk, met uitzondering van een tijdelijk verblijf op humanitaire basis tussen 2006 en 2008.[128] Om tot deze conclusie te komen en de heer Keita een morele schadevergoeding van 8.000 euro toe te kennen, houdt het Hof onder meer rekening met de volgende elementen: hij is van Somalische en Nigeriaanse afkomst en sinds 2006 *de facto* staatloos (mondelinge nota van de Nigeriaanse ambassade waarin wordt geweigerd hem als Nigeriaans staatsburger te erkennen); de autoriteiten hebben niet voldaan aan de krachtens het nationale recht op hen rustende verplichting om hem in kennis te stellen van de procedure voor het verkrijgen van het statuut van staatloze. Tot 2017 kon hij het statuut van staatloze niet verkrijgen, aangezien dat was voorbehouden voor legaal verblijvende vreemdelingen, een voorwaarde waaraan hij net omwille van zijn staatloosheid niet kon voldoen.

Volgens het Grondwettelijk Hof **schendt de verplichting voor de staatloze verzoeker om zich te wenden tot de familierechtbank van de zetel van het hof van beroep** (maar vijf in België), die minder gemakkelijk toegankelijk is, terwijl de kandidaat met de Belgische nationaliteit een beroep kan instellen bij de familierechtbank die het dichtst bij zijn verblijfplaats is gelegen, **niet zijn recht op toegang tot een rechter**.[129] Het Hof is van oordeel dat de centralisatie van zaken rond staatloosheid, die "specifieke kennis en gespecialiseerd onderzoek, met name op het gebied van het internationale recht en de buitenlandse wetgeving"[130] vereisen, wordt gerechtvaardigd door het streven naar specialisatie van magistraten en tegemoetkomt aan een aanbeveling van het UNHCR.[131]

127 Volgens het Hof van Cassatie "moet de rechter elke leemte in de wet waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld invullen, evenals elke leemte die hieruit voortvloeit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt, wanneer hij die leemte in het kader van de bestaande wetsbepalingen kan verhelpen teneinde de wet in overeenstemming met de artikelen 10 en 11 Grondwet te brengen." (Cass., 27 mei 2016, nr. C.13.0042.F.).

128 EHRM, *Sudita Keita t. Hongarije*, 12 mei 2020, § 34-42.

129 Volgens het Grondwettelijk Hof schendt artikel 632*bis* van het Gerechtelijk Wetboek noch de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, noch artikel 6 van het EVRM (GwH, arrest nr. 84/2020 van 18 juni 2020, B.5.1. tot B.5.3).

130 Punt B.5.1.

131 Zie in dit verband, *Staatloosheid in België. Samenvatting* (in samenwerking met Myria, toen nog het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding), 2012 en het volledige verslag *Mapping statelessness* (alleen in het Engels), https://www.myria.be/nl/publicaties/mapping-statelessness-in-belgium).

Nota's

Nota's

Nota's

© Belga Image

Myria
Koningsstraat 138 • 1000 Brussel
T +32 (0)2 212 30 00
myria@myria.be

Myria, het Federaal Migratiecentrum, is een onafhankelijke openbare instelling. Het analyseert migratie, verdedigt de rechten van vreemdelingen en strijdt tegen mensenhandel en mensensmokkel. Myria komt op voor een overheidsbeleid dat steunt op feitenkennis en respect voor de mensenrechten.

Het verslag *Migratie in cijfers en in rechten* informeert elk jaar over de actualiteit van de migratiestromen en het eerbiedigen van de grondrechten van vreemdelingen.

www.myria.be
@MyriaBe
www.facebook.com/MyriaBe
www.linkedin.com/company/myria-federal-migration-centre

MYRIA
Federaal Migratiecentrum

V.U.: Koen Dewulf, Directeur van Myria - Koningsstraat 138 - B-1000 Brussel - www.myria.be - myria@myria.be - November 2021